

4/2019

Vertailu sote-yritysten verovastuullisuudesta

Raportti on julkaistu vuonna 2018 kerätyllä joukkorahoituksella.

Finnwatch on suomalaisen yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Finnwatchin taustalla vaikuttaa 11 kehitys-, ympäristö-, ay- ja kuluttajajärjestöä: Solidaarisuus, Eettisen kaupan puolesta, Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK, Attac, Kirkon Ulkomaanapu, Fingo, Dalitien solidaarisuusverkosto, Maan ystävät, Kuluttajaliitto, Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOS ja Suomen Lähetysseura.

Taitto: Petri Clusius/Amfibi ky
Julkaisuajankohta: Toukokuu 2019

Sisältö

1. JOHDANTO	4
2. NÄIN SELVITYS TEHTIIN	5
3. ARVIOINNIN OSA-ALUEET	6
3.1 Vastuullinen julkinen verostrategia.....	6
3.2 Avoimuus	7
3.3 Veroriidat verottajan kanssa	8
3.4 Yritysten kansainväliset verojärjestelyt.....	10
3.5 Tulonmuunto ja työpanososingot	22
4. YHTEENVETO SOTE-YRITYSTEN VEROVASTUULLISUUDESTA	27
5. SUOSITUKSET	29
LIITE 1: KYSYMYKSET SOTE-YRITYKSILLE	30
LIITE 2: PIHLAJALINNAN KONSERNIRAKENNE V. 2018 JA 2019	31
LIITE 3: ATTENDON KONSERNIRAKENNE V. 2019	32

1. Johdanto

Sosiaali- ja terveystalvet ovat olleet Suomessa suuressa murroksessa, ja yksityisten toimijoiden osuus markkinoista on kasvanut nopeasti. Vuonna 2018 terveystalveista tuotettiin yksityisesti noin 6 prosenttia ja sosiaalitalveluista 32 prosenttia. Erityisesti suurten yritysten painoarvo on kasvanut sote-alan yritysten markkinoilla.¹

Suomen edellisen hallituksen loppumetreillä keväällä 2019 kaatunut sote-uudistus ja siihen keskeisesti liittynyt valinnanvapauslaki olisi avannut markkinoita aikaisempaa enemmän yksityisille yrityksille. Riippumatta siitä millainen sosiaali- ja terveystalveluiden uudistus Suomeen lopulta saadaan, yritysten merkitys alalla tulee edelleen kasvamaan.²

Kunnat ja mahdolliset tulevat sote-maakunnat voivat valita mitä seikkoja ne painottavat päättäessään sote-talveluiden järjestämisestä omalla alueellaan. Myös työterveystalveluiden palveluita kilpailuttavat yritykset pohjivat erilaisia vaihtoehtoja. Yksi palveluntarjoajien valintaan vaikuttava tekijä on yritysten vastuullisuus.

Laajasta Suomessa käydyssä julkisesta keskustelusta voidaan päätellä, että kansalaiset haluavat valita palveluntarjoajan, joka maksaa veronsa asianmukaisesti Suomeen. Tietoa veronmaksun vastuullisuudesta on kuitenkin tähän mennessä ollut vaikeaa saada. Yritysten julkaisemat omat verojalanjäljet ovat olleet sekavia tai tarjonneet tietoa, joka hyödyllisen vertailukelpoisen tiedon sijaan on ollut enemmänkin omiaan peittelemään verovastuullisuuden kannalta olennaisia kysymyksiä.

Tämä verovastuullisuutta arvioiva raportti vertailee kuutta liikevaihdon perusteella suurinta sote-alan yritystä erilaisten verovastuuseen liittyvien kriteerien pohjalta. Tavoitteenamme on antaa kuluttajille sekä paikallistason päättäjille vertailukelpoista tietoa siitä,

miten veronmaksun vastuullisuus toteutuu Suomessa toimivissa sote-yrityksissä.

Raportti on tuotettu vuonna 2018 kerätyllä joukkorahoituksella.

¹ Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu, 38/2018, Toimialaraportti, saatavilla osoitteessa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161154/TEM_jul_38_2018_Sote.pdf?sequence=1&isAllowed=y

² Ibid.

2. Näin selvitys tehtiin

Finnwatchin selvityksessä vertaillaan kuuden Suomessa toimivan suurimman sote-alan yrityksen verovastuullisuutta. Vertailtavien yritysten joukossa ovat Attendo³, Mehiläinen, Cor Group (Coronaria), Pihlajalinna, PlusTerveys ja Terveystalo. Tarkasteltavat yritykset on valittu selvityksen kohteeksi loka-kuussa 2018.

Raportissa verovastuullisuutta arvioidaan tarkastelemalla niitä toimia, joilla yritys pyrkii välttämään toimintamaahansa maksettavia veroja. OECD:n määritelmän mukaan verosuunnittelu on aggressiivista, kun monikansallinen yritys käyttää hyväksi eri maiden verolainsäädäntöjen välisiä aukkoja järjestelyillä, joilla 1) yrityksen voitot siirtyvät pois maasta, jossa harjoitetusta toiminnasta voitot ovat kertyneet, ja järjestelyjen seurauksena 2) yritys välttää verot kokonaan tai saavuttaa matalan verotuksen tason.⁴

Kansainvälisen aggressiivisen verosuunnittelun lisäksi raportti tarkastelee tulonmuunnoksi kutsuttua ilmiötä, jossa yrityksen yksittäisten työntekijöiden ansiotuloa pyritään muuttamaan matalammin verotettavaksi pääomatuloksi.

Finnwatchin selvitys perustuu sote-alan yrityksille lähetettyyn laajaan kyselyyn sekä maakohtaiseen veroraportointipohjaan, joka yrityksiä on pyydetty täyttämään viimeisen kolmen vuoden (2016–2018) ajalta. Maakohtaisessa veroraportoinnissa yrityksiltä on pyydetty tiedot niiden koko konsernista jokaisesta toimintamaasta. Maakohtaisten verolukujen lisäksi yrityksiä on pyydetty laatimaan konsernin veroja koskeva täsmäytyslaskelma. Täsmäytyslaskelmista selviää miksi konsernin emoyhtiön sijaintivaltion verokantaan perustuva verojen määrä poikkeaa konsernissa raportoitujen verojen määrästä.

Yksittäisissä tapauksissa yrityksiltä on vastausten tulkintaa varten pyydetty lisätietoja ja tarkennuksia. Yritykset ovat saaneet tarkistaa niitä itseään koskevat tiedot Finnwatchin tutkimustoiminnan eettisen ohjeiston⁵ mukaisesti.

3 Tätä selvitystä laadittaessa joulukuussa 2018 Attendo myi terveyspalvelunsa Terveystalo Oyj:lle ja ilmoitti keskittyvänsä hoivapalveluihin.

4 OECD, Measuring and Monitoring BEPS, Action 11 - 2015 Final Report kohta 3.2.1 Defining BEPS, saatavilla osoitteessa: <https://www.oecd.org/tax/measuring-and-monitoring-beps-action-11-2015-final-report-9789264241343-en.htm>

5 Finnwatch, Eettiset ohjeemme, saatavilla osoitteessa: <https://finnwatch.org/fi/keitae-olemme/eettiset-ohjeemme>

3. Arvioinnin osa-alueet

Sote-yritysten verovastuun arvioimiseksi laadittiin kriteeristö, joka vertailee yrityksiä viidellä eri osa-alueella. Osa-alueista yritykset saavat pisteitä asteikolla -1–1 (verostrategia) sekä -2–2 (muut arvioitavat osa-alueet). Suurin painoarvo annetaan arviolle yrityksen nykyisten rajat ylittävien verojärjestelyjen vastuullisuudesta. Tästä osa-alueesta saadut pisteet on kerrottu kahdella siksikin, että näiden järjestelyjen verovaikutukset voivat olla euro-määräisesti erittäin huomattavia.

3.1 VASTUULLINEN JULKINEN VEROSTRATEGIA

Kaikki verovelvolliset yksityishenkilöistä yhteisöihin harjoittavat verosuunnittelua muodossa tai toisessa. Verosuunnittelun työkalupakki vaihtelee kuitenkin runsaasti – ääritapauksissa keinovalikoima voi sisältää erittäin aggressiivisia ja lain harmaalla alueella olevia toimenpiteitä kuten yhtiön tarkoituksellista velkaannuttamista, konserniyhtiöiden sijoittamista matalan verotuksen maahan tai työntekijöiden aktiivista kannustamista tulonmuuntoon. Laatomalla verostrategian tai -politiikan yritys linjaa etukäteen millaisia verosuunnittelun keinoja se voi käyttää. Julkistamalla nämä veronmaksun vastuullisuuteen liittyvät linjauksensa se antaa tämän tiedon myös sidosryhmilleen.

Tässä vertailussa on huomioitu se, onko yritys ylipäätään laatinut verostrategiaa- tai politiikkaa sekä se, onko kyseinen politiikka julkaistu. Erillisen arvioinnin kohteena on strategian sisältö: sisällöltään verovastuullisesta strategiasta saa pisteen, aggressiivisen verosuunnittelun sallivasta strategiasta vähennetään piste. Pisteitä osa-alueesta annetaan välillä -1–1. Itse verostrategian noudattamista ei arvioida, sillä yrityksen verovastuullisuus käytännössä tulee esiin selvityksen muissa kohdissa.

Verojenmaksu yritysvastuukysymyksenä

Verojenmaksu on yksi osa yritysten yhteiskuntavastuuta. Vastuulliseen veronmaksuun liittyviä periaatteita⁶ ovat:

1. Veronmaksu kuvastaa yrityksen taloudellista toimintaa. Verot maksetaan eri toimintamaissa niissä tapahtuvan tosiasiallisen aktiviteetin ja arvonlisäyksen mukaisesti.
2. Verosuunnittelussa noudatetaan paitsi lain kirjainta myös sen henkeä ja tavoitetta. Puutteellisen sääntelyn luomia porsaanreikiä ei hyödynnetä lakien ja sääntöjen tavoitteiden vastaisten veroetuuksien hankkimiseen.
3. Yhtiöllä on julkinen verostrategia tai -politiikka, jonka valmistelussa on osallistettu keskeisiä sidosryhmiä, ja se tiedottaa veronmaksustaan avoimesti ja ymmärrettävästi.
4. Yhtiö ei kannusta henkilökuntaansa tulonmuuntoon. Vakituisen työsuhteen kaltaisessa työsuhteessa toimiva henkilöstö on yhtiön palkkalistoilla.
5. Kansainvälisesti toimiva yhtiö julkistaa kattavat veronmaksun vastuullisuuden kannalta keskeiset tunnusluvut sisältävän maakohtaisen veroraportin.
6. Yhtiö ei hyödynnä veroparatiiseja, salaisuusvaltioita tai läpinäkymättömiä omistumuotoja veronvälttelytarkoituksessa.
7. Yhtiö julkistaa konsernirakenteensa sekä tosiasialliset omistajansa ja edunsaajansa.
8. Yhtiö ei pyri tavoittelemaan hyvistä verokäytännöistä poikkeavia veroetuuksia kuten verolomia neuvotellessaan valtioiden kanssa.

⁶ Finnwatch, 2013, Ei tietoja, ei tuloja?, saatavilla osoitteessa: https://finnwatch.org/images/ei_tietoja_finnwatch.pdf

MEHILÄINEN

Mehiläinen julkaisee verkkosivuillaan veropolitiikkansa. Mehiläinen kertoo veropolitiikkansa perustuvan avoimuuteen ja vastuullisuuteen. Mehiläinen korostaa toimivansa lain mukaan ja toteaa myös suoraan, ettei hyväksy keinotekoisia tai muuten aggressiivisiä ratkaisumalleja.

Pisteet: +1

ATTENDO

Attendon Suomen konsernin yhtiöillä ei ole julkista verostrategiaa.

Pisteet: 0

TERVEYSTALO

Terveystalolla ei ole verostrategiaa. Terveystalo kertoo maksavansa, keräävänsä, tilittävänsä ja raportoivansa sille kuuluvat välilliset ja välittömät verot lakien ja säännösten mukaisesti. Terveystalo-konsernin mukaan sillä ei ole rakenteita, joilla pyrittäisiin siirtämään verotettavaa tuloa Suomesta matalamman veroasteen valtioihin.

Pisteet: 0

PIHLAJALINNA

Pihlajalinnan verostrategiana on maksaa kaikki veronsa Suomeen.

Pisteet: 0

COR GROUP, CORONARIA

Yrityksellä ei ole verostrategiaa.

Pisteet: 0

PLUSTERVEYS

Yrityksellä ei ole verostrategiaa. Yritys kertoo toimivansa Suomen verolakien mukaan.

Pisteet: 0

3.2 AVOIMUUS

Jotta päättäjien ja kuluttajien olisi mahdollista arvioida sote-yritysten verovastuullisuutta, on tärkeää, että niiltä on helppo saada tietoja. Kaikilta tutkimukseen valitulta kuudelta yritykseltä kysyttiin kysymykset yrityksen verostrategiasta, konsernirakenteesta, omistuspohjasta, veroriidoista, käytetyistä verokonsulttien palveluista sekä yrityksen käyttämistä ostopalveluista (ks. yrityksille lähetetyt kysymykset liitteessä 1). Lisäksi yrityksiä pyydettiin täyttämään erilliseen taulukkoon koko konsernin veroja koskevat tunnusluvut maa-kohtaisesti eriteltyinä.

Seuraavassa yritysten avoimuus on pisteytetty asteikolla -2-2. Osa yrityksistä vastasi kaikkiin kysymyksiin, toiset vastasivat puutteellisesti tai jättivät joidenkin kysymysten kohdalla vastaamatta kokonaan.

MEHILÄINEN

Mehiläinen vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin. Yritykseltä ei kuitenkaan saatu vuoden 2018 maakohtaista veroraporttia sen koko konsernin osalta siksi, että Mehiläisen mukaan sen Luxemburgissa sijaitseva emoyhtiö laatii konsernitilinpäätöksen vasta vuonna 2019. Koska kyseessä on luxemburgilaisen yhtiön vuosiraportoinnin sykli, ei tästä ole vähennetty Mehiläisen pisteitä.

Mehiläinen kertoi pyytävänsä ulkopuolisilta palveluntarjoajilta näkemyksiä verotukseen liittyvissä tulkinnoissa ja apua esim. ennakkoratkaisujen hakemisessa sekä veropolitiikan ja -ohjeiden laatimisessa. Lisäksi Mehiläinen käyttää ulkopuolisia palveluntarjoajia yrityskauppoihin liittyvissä DD-analyyseissä mahdollisten veroriskien kartoittamiseen. Mehiläinen on käyttänyt kaikkia Big 4 -yhtiöitä. Mehiläinen ei jakanut veromuistioita Finnwatchille. Yhtiön mukaan veromuistiot ovat tyypillisesti yritysostokohteista tehtyjä DD-raportteja, eikä niitä voida jakaa salassapitosopimus- ja liikesalaisuussyistä.

Pisteet: +1

ATTENDO

Attendo vastasi Finnwatchin kyselyyn vain osittain ja vain Attendon Suomen konsernin yhtiöitä koskien. Attendo raportoi Finnwatchille maakohtaiset verotiedot vain Suomen konsernin yhtiöiden osalta.

Yhtiö kertoi käyttäneensä verokonsulttinaan E&Y:tä hakiessaan ennakkoratkaisuja verottajalta. Yhtiö ei kuitenkaan antanut Finnwatchin käyttöön em. ennakkoratkaisuhakemuksia eikä niihin liittyviä päätöksiä⁷. Yhtiö ei vastannut kaikkiin muihinkaan jatkokysymyksiin vaan ohjasi Finnwatchin selvittämään asiaa Attendon emoyhtiöltä Ruotsista. Yrityksen mukaan Attendo Suomi ei voi vastata Ruotsin tai muiden pohjoismaiden toimintaa koskeviin kysymyksiin, eikä sillä alakonsernina ole pääsyä konsernirakenteessa ylempänä olevien kirjanpitoon⁸.

Pisteet: -1

TERVEYSTALO

Terveystalo vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin. Terveystalo kertoi ostavansa verotukseen liittyviä asiantuntijapalveluita yrityskauppoihin liittyen tilintarkastusyhtiöiltä. Terveystalo ei kuitenkaan jakanut Finnwatchille verosuunnitteluun liittyviä muistioita vedoten niin yrityskauppoihin liittyviin liikesalaisuuksiin kuin palveluntarjoajien kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Pisteet: +1

PIHLAJALINNA

Pihlajalinna vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin. Yritys on ostanut KPMG:ltä, PwC:ltä ja Alder & Soundilta veroneuvontapalveluita. Pihlajalinna ei jakanut Finnwatchille näihin liittyviä muistioita.

Pisteet: +1

⁷ Vastauksessaan yritys korosti verottajan hyväksyneen kaikki ennakkoratkaisuhakemukset. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, ettei esitetty järjestely ole verovastuullisuuden kannalta aggressiivinen.

⁸ Attendo, Sammaljärvi Ilona, sähköposti Finnwatchille 2.5.2019

COR GROUP, CORONARIA

Cor Group vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin. Cor Group ei vastannut lääkäreiden omistamilta yhtiöltä ostettavia ostopalveluita koskeviin kysymyksiin (ks. luku 3.5). Tämä johtui yhtiön mukaan siitä, että sillä ei itsellään ollut Finnwatchin pyytämiä tilastoituja tietoja ostopalveluista.

Pisteet: +1

PLUSTERVEYS

PlusTerveys vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin. PlusTerveys ei kuitenkaan suostunut avaamaan Finnwatchille käynnissä olevan työpanososinkoihin liittyvän veroriitansa yksityiskohtia vedoten asian keskeneräisyyteen. Riidan päätyttyä raportin teon aikana yhtiö ei toimittanut Finnwatchille kopiota Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä kiireisiin vedoten. PlusTerveydeltä ei myöskään saatu raportin teon aikana vuoden 2018 lukuja, sillä yhtiön tilinpäätös julkaistaan vasta toukokuussa 2019. Koska kyseessä on yhtiön vuosiraportoinnin sykli, ei tästä kuitenkaan ole vähennetty pisteitä.

Pisteet: +1

3.3 VERORIIDAT VEROTTAJAN KANSSA

Yksi tapa hahmottaa yrityksen verovastuullisuutta on tarkastella sen veroriitoja verottajan kanssa. Tässä vertailussa on otettu huomioon viimeisen viiden vuoden⁹ ajalta vain merkittävät aggressiiviseen verosuunnitteluun tai tulonmuuntoon liittyvät veroriidat sekä taloudellisesti merkittäviä seikkoja koskevat verotarkastukset, joiden lopputulokseen yritys on varautunut tilinpäätöksessään. Tällaisten taloudellisesti merkittävien verotarkastusten ja veroriitojen voidaan katsoa koskevan erityisesti lain harmaalle alueelle kuuluvaa aggressiivista verosuunnittelua riippumatta siitä, onko tuomioistuimien päätynyt asiassa verottajan tai verovelvollisen kannalle tai onko verotarkastus päätynyt verotuksen oikaisuun. Esimerkiksi Iso-Britanniassa vero-

⁹ Viisi vuotta lasketaan veroriidan päättymisestä, ei riidan kohteena olevista verovuosista.

hallinto on käyttänyt tiettyjä tuomioistuimissa verovelvollisen hyväksi ratkaistuja tapauksia apuna arvioidessaan aggressiivisen verosuunnittelun laajuutta¹⁰.

MEHILÄINEN

Mehiläinen Oy:llä on käynnissä veroriita koskien Mehiläisen entisen omistajan Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle verovuosina 2006–2012 allokoitujen korkokulujen verovähennyskelpoisuutta. Mehiläinen Oy on maksanut vaaditut verot, mutta kertoo hakevansa vielä korkeimmasta hallinto-oikeudesta selvyttä asian oikealle käsittelylle. Yritys on maksanut verottajalle yhteensä 13,8 miljoonaa euroa, josta tuloveroja ja veronkorotuksia on 8,8 miljoonaa euroa ja viivästyskorkoja 5,0 miljoonaa euroa¹¹. Verottajalle maksettujen viivästyskorkojen korkoprosentti on ollut 7–8 % vuodesta riippuen.

Pisteet: -2

Perustelut: Mehiläisellä on käynnissä oleva euromääräiseltä suuruudeltaan erittäin merkittävä veroriita. Yhtiö on hävinnyt riidan hallinto-oikeudessa ja on valittamassa päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

ATTENDO

Attendon mukaan yrityksen Suomen konsernin yhtiöillä ei ole viimeisen viiden vuoden aikana ollut tuomioistuimissa veroriitoja. Attendo ei vastannut kysymykseen siitä, onko yhtiöllä käynnissä veroriitoja muissa maissa.

Attendon entisellä tytäryhtiöllä Terveiden Tuottajat Oy:llä on tuomioistuimissa ratkaistu veroriita koskien osakaslääkäreiden työpanosinkoja. Hallinto-oikeuden toukuussa 2016 antama päätös¹² todettiin lainvoimaiseksi tammikuussa 2018, kun korkein hallinto-oikeus eväsi yhtiöltä valituslupahakemuksen. Voimaan jääneessä päätöksessä Helsingin hallinto-oikeus katsoi, että yhtiön lääkäreiden holding-yhtiöille maksamissa

¹⁰ Finnwatch, 2016, Jäävuorta mittaamassa, s. 14, saatavilla osoitteessa: <https://www.finnwatch.org/images/pdf/jaavuori.pdf>

¹¹ Mehiläinen, Vuosikertomus 2018, s. 82.

¹² Helsingin hallinto-oikeus, 16/0456/6, diaarinumero 04590/15/8110

tiettyihin osakesarjoihin liittyvissä osingoissa oli kyse tuloverolaissa tarkoitetuista työpanososingoista (lisätietoa työpanososingoista luvussa 3.5). Attendolta ei saatu tietoa riidan euromääräisestä suuruudesta vaan se pyysi osoittamaan kysymykset Terveystalolle¹³. Terveystalo kertoi, ettei riidan suuruus ole sen tiedossa.

Terveiden Tuottajat Oy ei ole ollut enää 1.1.2015 alkaen osa Attendon Suomen-konsernia mutta viiden vuoden ajanjaksoa koskevan arviointikriteerin mukaisesti yhtiön veroriita rasittaa edelleen Attendon verovastuullisuusarvioita. Tätä tutkimusta tehtäessä Terveiden Tuottajat Oy oli juridisesti itsenäinen yhtiö, joka tuotti alihankintana mm. Attendolle lääkäripalveluita.

Pisteet: -2

Perustelut: Attendon entisellä tytäryhtiöllä on veroriita, jonka euromääräisestä suuruudesta ei saatu tietoa. Yhtiö on hävinnyt riidan hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Koko konsernin veroriidoista ei saatu tietoa.

PIHLAJALINNA

Pihlajalinnalla ei ole ollut veroriitoja verottajan kanssa.

Pisteet: +2

TERVEYSTALO

Verottaja on teettänyt verotarkastuksen Terveystalo Healthcare Holding Oy:ssä ja kiinnittänyt huomiota myös Terveystalon korkoverojärjestelyyn. Verotarkastuksen elinkeinotulon verotusta koskevassa osiossa tarkastuksen kohteena olivat Terveystalo-konsernin yritysjärjestelyt vuosina 2009 – 2013 sekä konsernin rahoitus (ks. luku 3.4, s. 18). Yhtiön mukaan verotarkastus ei antanut aihetta verotustoimenpiteisiin. Konserni on kertonut huomioivansa tarkastuksen lopputuloksen raportoinnissaan vuoden 2018 ensimmäiseltä vuosineljännekseltä ja kirjaa vahvistettuihin tappioihin liittyvää laskennallista

¹³ Pieni osuus Terveiden Tuottajien omistussuudesta sekä merkittävä määrä määräysvaltaa yhtiöstä siirtyi Terveystalolle sen ostaessa Attendon terveystalopalvelut vuoden 2018 lopussa.

verosaamista tulosvaikutteisesti noin 13 miljoonaa euroa. Kirjaus perustuu oletukseen, että yhtiö pystyy käyttämään kaikki verotukselliset tappionsa ennen niiden vanhenemista.¹⁴ Terveystalo omistaa myös 0,1 prosenttia Terveysten Tuottajista, ja käyttää yhtiössä 49 prosentin osuudella äänivaltaa. Tästä syystä Terveysten Tuottajien veroriita rasittaa myös Terveystalon verovastuullisuutta koskevaa arviota.

Pisteet: -1

Perustelut: Verottaja on tutkinut yhtiön aggressiivisen verojärjestelyn verotarkastuksessa. Tarkastuksen kohteena oleva kysymys on euromääräisesti erittäin merkittävä ja se on huomioitu yrityksen tilinpäätöksissä. Yhtiön johto on pidättänyt verosaamisten kirjaamisesta kunnes verotarkastus on saatu päätökseen. Tarkastus ei kuitenkaan ole johtanut verotustoimenpiteisiin. Terveysten Tuottajien veroriita rasittaa Attendon lisäksi myös Terveystalon verovastuullisuutta koskevaa arviota.

COR GROUP, CORONARIA

Yrityksellä ei ole ollut veroriitoja verottajan kanssa.

Pisteet: +2

PLUSTERVEYS

PlusTerveydellä on käynnissä riita verottajan kanssa. PlusTerveydessä suoritettiin verotarkastus vuosina 2014–2016. Verotarkastuksen perusteella annettua verotarkastuskertomuksessa yhtiölle ei esitetty maksuunpantavia veroja, mutta Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö Vova valitti päätöksestä yhtiön maksamien osinkojen verotuskohtelun osalta. Vovan valituksen myötä konserniverokeskus muutti päätöstään ja verotti vuoden 2014 osingot työpanososinkona. Helsingin hallinto-oikeus vahvisti verottajan näkemyksen

maaliskuussa 2019¹⁵. PlusTerveys Oy on kirjannut veroriidasta johtuen veronlisäyksiä, viivekorkoja ja sairaskuluvakuutusmaksuja 1,4 miljoonaa euroa liittyen yhtiön jakamiin osinkoihin. Lisäksi yhtiö on kirjannut osakkeille kuuluvaa ennakonpidätysvelkaa 2,9 miljoonaa euroa. Yhteensä kysymyksessä on siis yli 4 miljoonan euron veroriidasta. Yhtiö on valittamassa päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Pisteet: -1

Perustelut: Yrityksellä on käynnissä oleva kooltaan merkittävä veroriita, jonka se on hävinnyt hallinto-oikeudessa.

3.4 YRITYSTEN KANSAINVÄLISET VEROJÄRJESTELYT

Yritykset voivat merkittävästi vähentää tosiasiallisessa toimintamaassaan näyttämäänsä voittoja erilaisilla rajat ylittävillä järjestelyillä. Sote-alan yrityksissä yleisimpiä ovat olleet erilaiset korkojen laajaan vähennyskelpoisuuteen perustuvat mallit. Korkojen käyttö verosuunnittelussa pohjautuu oman pääoman ehtoisen ja velkarahalla tehtävän rahoituksen erilaiseen verokohteluun¹⁶.

Tässä raportissa yritysten verovastuullisuuden kannalta moitittavina järjestelyinä pidetään kaikkia korkeakorkoisilla osakaslainoilla tehtyjä kansainvälisiä tai kotimaisia korkoverojärjestelyjä, joiden seurauksena yhtiön Suomessa näytettävä voitto pienenee merkittävästi ja vähentää näin maksettavaksi jäävää yhteisöveroä. Moitittavia järjestelyjä arvioidaan niin osakaslainojen suuruudella kuin lainojen korkotasolla.

Moitittavana pidetään myös muuta, esimerkiksi rahoituslaitoksilta otettujen lainojen muodossa tehtyä alikapitalisointia, jossa yhtiön taseeseen on siirretty merkittäviä määriä velkaa. Myös näillä järjestelyillä vähennetään Suomessa näytettävää voittoa esimerkiksi siirtämällä konsernin itsensä

¹⁴ Terveystalo, tiedote 18.4.2018, Terveystalo Oyj kirjaa laskennallisia verosaamisia noin 13 miljoonaa euroa, jolla on kertavaikutteinen tulosta parantava vaikutus vuoden 2018 ensimmäisellä neljänneksellä, saatavilla osoitteessa: <https://www.terveystalo.com/fi/Sijoittajat/Tiedotteet/?rid=2185306>

¹⁵ PlusTerveys, Näkemyserojen selvittäminen osinkojen verotuksesta verottajan kanssa jatkuu, <https://www.plusterveys.fi/uutiset/nakemyserojen-selvittaminen-osinkojen-verotuksesta-verottajan-kanssa-jatkuu> (viitattu 11.4.2019)

¹⁶ OECD, http://www.oecd.org/ctp/tax-global/5.%20thin-capitalization_background.pdf

Taulukko 1: Tilastotietoa terveys- ja sosiaalipalveluita tuottavien yritysten omavaraisuusasteesta ja kokonaisveloista suhteessa liikevaihtoon¹⁷

2017	Terveys- ja sosiaalipalvelut TOL Q ¹⁸	Terveyspalvelut TOL 86	Sosiaalihuollon laitospalvelut TOL 87	Sosiaalihuollon avopalvelut TOL 88
Omavaraisuusaste	60,1	65,4	46,4	39,6
Kokonaisvelat/ liikevaihto	53,2	56,5	47,5	49,7

((Oma pääoma yhteensä + tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä) / (taseen loppusumma – saadut ennakkomaksut) * 100
 ((Vieras pääoma – saadut ennakkomaksut) / liikevaihto) * 100

ostoa varten otettua velkaa yhtiön taseeseen. Viimeksi mainittujen järjestelyjen aggressiivisuutta arvioidaan vertaamalla yhtiön omavaraisuusastetta sote-toimialan (TOL Q, ks. taulukko 1) omavaraisuusasteen keskiarvoon sekä kokonaisvelkojen ja liikevaihdon suhdetta kuvaavaan keskiarvoon. Järjestelyä pidetään aggressiivisena mikäli edellä mainittu tunnusluvut ovat usean vuoden ajan yli 20 prosenttiyksikköä matalampia kuin koko alan keskiarvo.

Osa yrityksistä on julkisten kohujen ja aggressiivisesta verosuunnittelusta käytävän yhteiskunnallisen keskustelun myötä muuttanut verojärjestelyjään. Tässä selvityksessä huomioidaan yrityksen verojärjestelyjen vastuullisuus viiden vuoden aikajaksolta. Mikäli aggressiiviset verojärjestelyt ovat tätä vanhempia, niitä ei oteta huomioon nykytilanteen arvioinnissa. Tästä poiketen arvioinnissa huomioidaan myös viiden vuoden taakse ulottuvat järjestelyt mikäli niistä aiheutuneita tappioita käytetään edelleen yhtiön Suomessa maksettavien yhteisöverojen alentamiseen.

MEHILÄINEN

Kansainvälisten pääomasijoittajien omistuksessa Mehiläinen on harrastanut lähihistoriassaan erittäin aggressiivista velkajärjestelyihin perustuvaa verosuunnittelua. Capman ja Sitra myivät omistamansa enemmistön Mehiläisestä vuonna 2006 Iso-Britanniaan rekisteröidylle pääomasijoittajayhtiölle 3i:lle.

Yhtiö liitettiin tällöin 3i-yhtiön omistamaan ruotsalaiseen Ambea-konserniin. 3i myi Ambean vuonna 2010 toisille pääomasijoittajille, yhdysvaltalaisen KKR:lle ja ruotsalaisen Tritonin hallinnoimille rahastoille, jotka käyttivät päätösvaltaa yhtiössä luxemburgilaisen Actor SCA:n kautta.

Edellä mainittujen omistajien aikana vuosina 2006–2012 käytössä olleessa järjestelyssä yhtiö oli pyrkinyt kohdistamaan ruotsalaisen holding-yhtiön ottamaa lainaa sen suomalaiselle sivuliikkeelle (ks. kuva sivulla 12). Menettelyn tarkoituksena oli vähentää verotuksessa samaa korkoa kahteen kertaan niin Suomessa kuin Ruotsissa.

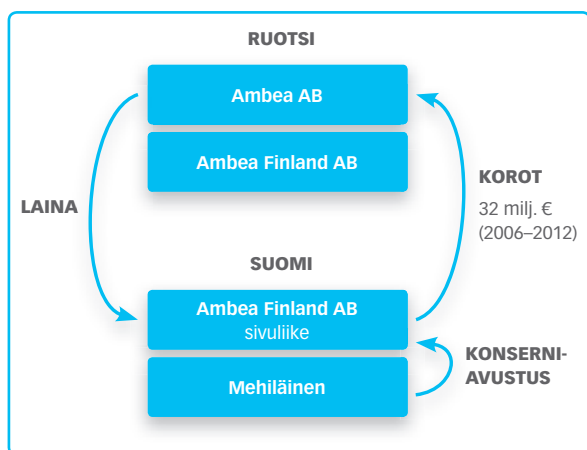
Vuonna 2018 hallinto-oikeus antoi päätöksen, jonka mukaan edellä mainittuihin velkajärjestelyihin liittyvä yritys vähentää korkoja Suomessa ei perustunut lakiin¹⁹, ja yhtiölle määrättiin 8,8 miljoonaa euroa jälkiveroja ja lisäksi yhtiö maksoi niistä viivästyskorkoja verottajalle 5 miljoonaa euroa, eli yhteensä yhtiö on maksanut verottajalle 13,8 miljoonaa euroa. Yhtiö on hakenut valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Mehiläisen omistajiksi tulleet KKR:n ja Tritonin rahastot luopuivat keskustelua herättäneistä osakaslainoista ja purkivat kiistanalaisen rakenteen vuonna 2012, jolloin ne konvertoivat kyseessä olleen 74,2 miljoonan euron lainan sivuliikkeen omaksi pääomaksi.

¹⁹ Helsingin hallinto-oikeus, 18/0400/3, diaarinumero 02991/17/8106. Hallinto-oikeus piti voimassa verotuksen oikaisulautakunnan päätöksen, jonka mukaan yhtiö oli tieteen tai törkeällä huolimattomuudella antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen pyrkiessään vähentämään huomattavat osakkeiden hankintavelta maksetut korot veroilmoituksellaan Suomessa.

¹⁷ Tilastokeskus, sähköposti Finnwatchille 18.3.2018

¹⁸ Terveys- ja sosiaalialan toimialaluokituksesta <https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/q.html>

Kuva 1: Mehiläisen velkajärjestelyssä suomalaiselle sivuliikkeelle yritettiin kohdistaa ruotsalaisen yhtiön ottamaa velkaa.

Mehiläinen irrotettiin Ambean konserni-rakenteesta erilliseksi yhtiöksi vuosina 2014–2015²⁰, ja yhtiön pääkonttori siirrettiin Suomeen. Vuonna 2018 KKR ja Triton puolestaan myivät omistamansa enemmistön (57 %) Mehiläisestä luxemburgilaisen pääomasijoittaja CVC Capital Partnersin hallinnoimille rahastoille ja suomalaisille institutionaalisille sijoittajille²¹.

Yhtiön omistusyhtiö rakenne on muuttunut vuoden 2012 jälkeen, mutta korot ovat silti pysyneet korkealla. Konsernissa toteutettiin niin sanottu vastavirtafuusio vuonna 2015, jota ennen konsernin rahoitus oli keskitetty Ambea Finland AB:n emoyhtiöön Ambea Holding Oy:öön. Vastavirtafuusiassa Mehiläinen Oy:n emoyhtiö Ambea Holding Oy sulautui tytäryhtiönsä Mehiläinen Oy:öön. Järjestelyillä Mehiläisen itsensä osto varten otettu velka siirtyi Mehiläinen Oy:n omaan taseeseen ja Mehiläinen Oy:n omavaraisuusasteeksi muodostui 0,8 prosenttia.

Tätä raporttia laadittaessa toukokuussa 2018 Mehiläinen tiedotti konsernin myynnistä uusille omistajille²². Mehiläinen Konserni Oy:n

20 Mehiläinen, Mehiläisen tulos ja verot 2015, saatavilla osoitteessa: https://www.mehilainen.fi/sites/default/files/mehilainen_tulos_ja_verot_2015_qa_lokakuu_2016_3.pdf

21 Muita Mehiläinen Konserni Oy:ta suoraan omistavia tahoja ovat tällä hetkellä mm. LähiTapiola (20 %), Varma (8 %), Valtion Eläkerahasto (5 %) ja Ilmarinen (4 %).

22 Mehiläinen, tiedote 18.5.2018, <https://www.mehilainen.fi/lehdistotiedotteet/lahitapiola-varma-ilmarinen-ja-cvc-capital-partners-fund-vii-ostavat-mehilaisen>

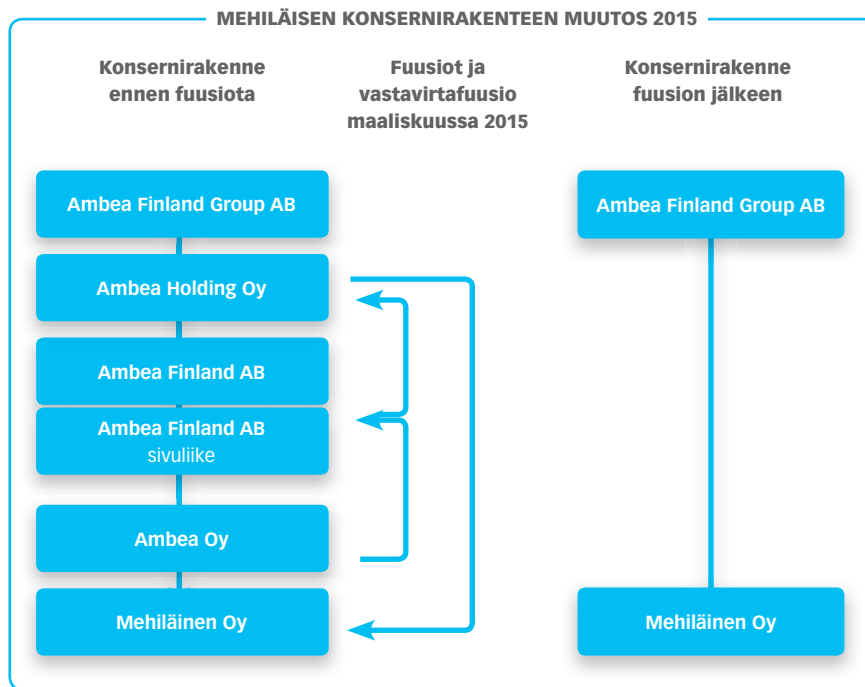
uusi emoyhtiö on Mehiläisen osto varten Luxemburgiin perustettu Finnish Healthcare Services S.a.r.l, joka omistaa 57 prosenttia Mehiläinen Konserni Oy:stä. Finnish Healthcare Services S.a.r.l:n omistavat ja sitä hallinnoivat veroparatiisina tunnetulle Jersey kanaanisaarelle rekisteröidyt CVC:n rahastot CVC Capital Partners Investment Europe VII L.P (2,2 %), CVC Capital Partners VII (A) L.P (94,5 %) sekä CVC Capital Partners VII Associates L.P (3,3 %). Osa yksityishenkilöiden omistuksista kulkee Luxemburgin kautta. Mehiläinen Konserni Oy:tä suoraan omistavien yksityishenkilöiden joukossa on yhteensä yli 100 Mehiläisen johtoon kuuluvaa ja muuta avainhenkilöä.

Mehiläinen Konserni Oy:n (perustettu 1.6.2018) omistusrakenne on moniportainen. Tämä Suomen konsernin emoyhtiö omistaa Mehiläinen Yhtymä Oy:n (perustettu 11.5.2018), joka puolestaan omistaa Mehiläinen Yhtiöt Oy:n (perustettu 11.5.2018), joka omisti ennen jäljempänä mainittua fuusiota Mehiläinen Holding AB:n, joka omisti Mehiläinen Oy:n, joka omistaa Suomessa toimivat operatiiviset tytäryhtiöt. Yhtiö on fuusioinut Mehiläinen Holding AB:n Mehiläinen Yhtiöt Oy:öön vuoden 2018 lopussa. Mehiläisen mukaan konsernirakenteen moniportaisuus johtuu yhtiön ulkoisten rahoittajien edellyttämästä rakenteesta (ks. tekstilaatikko sivulla 14)²³. Rakenteen myötä Mehiläisen oston otettu laina on tuotu konsernin sisälle.

Mehiläinen Yhtiöt Oy on yhtiö, joka teki Mehiläisen yrityskaupan yhteydessä tarjouksen Mehiläinen Oy:n omistaneen Mehiläinen Holding AB osakkeista ja sittemmin osti yhtiön. Kaupan jälkeen tarpeeton Mehiläinen Holding AB fuusioitiin vuoden 2018 lopussa Mehiläinen Yhtiöt Oy:öön.

Tätä raporttia laadittaessa Mehiläisen konsernitilinpäätöstä ei ollut saatavilla Luxemburgissa sijaitsevan emoyhtiön tasolta, ja siksi Mehiläisen tuoreimpia tunnuslukuja on arvioitu Mehiläinen Oy:n laatiman alakonsernitilinpäätöksen perusteella. Mehiläinen Oy:n konsernitaseessa oli vuoden 2018

23 Mehiläinen, Soininen Herkko, sähköposti 2.4.2019

Kuva 2: Vuonna 2015 Mehiläisessä toteutettiin vastavirtafuusio, jota ennen konsernin rahoitus oli keskitetty Ambea Holding Oy:öön. Fuusioiden jälkeen Mehiläinen Oy:n omavaraisuusasteeksi muodostui 0,8 prosenttia.

lopussa 363,2 miljoonaa euroa korollista nettovelkaa rahoituslaitoksilta. Mehiläisen konsernitilinpäätöksessä nähtävät lainat ovat hyvin korkealla tasolla kun sitä verrataan yhtiön taseessa näkyviin varoihin (vuonna 2018 konsernin pitkäaikaiset varat 554,5 miljoonaa euroa, josta peräti 429,2 miljoonaa euroa aineetonta liikearvoa). Yhtiö on maksanut lainoista noin viiden prosentin korkoa. Mehiläinen Oy -konsernin omavaraisuusaste vuonna 2018 oli 19,7 %, mikä on edelleen huomattavasti sote-alan yritysten keskiarvoa (60,1 % vuonna 2017) matalampi²⁴. Noin 68,4 miljoonan euron liikevoitosta Mehiläinen Oy -konserni maksoi 9,1 miljoonaa euroa yhteisöveroja. Veronalaista tulosta vähensivät konsernin maksamat yli 21 miljoonan euron nettorahoituskulut, josta 5 miljoonaa euroa oli verottajalle maksettuja verovähennyskelvottomia korkoja. Vuoden 2018 aikana perustetun ja Mehiläinen Oy:n ostaneen Mehiläinen Konserni Oy -konsernin omavaraisuusaste puolestaan oli 44,1 %. Yrityskauppaa varten Mehiläisen uudet omistajat sijoittivat Mehiläinen Konserni Oy:öön 2018 vuonna 966

²⁴ Mehiläinen Oy -konsernin omavaraisuusaste oli 2015 vuonna 0,8 %, 2016 vuonna 13,7 %, 2017 vuonna 18,3 % ja 2018 vuonna 19,7 %.

Kuva 3: Mehiläisen konsernirakenne vuonna 2018.

miljoonaa euroa omaa pääomaa ja nostivat 595 miljoonaa euroa uutta lainaa.²⁵

Jos korkovähennysrajoituksista olisi säädetty Suomessa nykyistä tiukemmin, osa Mehiläisen koroista jäisi todennäköisesti korkovähennysrajoituksen leikkuriin. OECD on suositellut aggressiiviseen verosuunnitteluun puuttuvien korkovähennysrajoitusten asettamista 10–30 prosentin tasolle oikaistusta käyttökatteesta (EBITDA). OECD:n mukaan

²⁵ Mehiläinen, Herkko Soininen, sähköposti 9.5.2019

Miksi kansainvälisten pääomasijoittajien yrityskaupoissa käytetään monimutkaisia rakenteita?

Kohdeyhtiön ostaneen yrityksen yläpuolella on kansainvälisesti rahoitetuissa yrityskaupoissa tyypillisesti ainakin kaksi yhtiötä. Mehiläisen mukaan tämä johtuu siitä, että:

Yhtiö, joka ostaa osakkeet (tässä tapauksessa Mehiläinen Yhtiöt Oy), on lainanottaja yrityskauppaan liittyvän velan osalta ja huolehtii ostetun yhtiön velkojen uudelleenrahoituksesta (vanhat lainasopimukset eräänntyvät omistuksen muutoksen yhteydessä ja ne täytyy korvata uudella rahoituksella).

Kohdeyhtiön ostaneen yhtiön omistaja (tässä tapauksessa Mehiläinen Yhtymä Oy) antaa lainanantajille osakevakuudeksi kohdeyhtiön ostavan yrityksen osakkeet. Nämä rahoituksen vakuutena olevat osakkeet ovat olennaisin ('single point of enforcement') vakuuselementti useimmissa yrityskaupparakenteissa. Osakevakuuden antamista varten Mehiläinen Yhtymä Oy on sen vuoksi yrityskaupan yhteydessä nostetun velan takaaja ja rahoitussopimuksen suora osapuoli.

Ylin omistusyhtiö (tässä tapauksessa Mehiläinen Konserni Oy) tarvitaan (i) koska vaikkei se ole rahoituksen takaaja, sen voidaan edellyttää tulevan osapuoleksi rahoittajien väliseen sopimukseen (joko välittömästi tai jos se antaa

myöhemmin lainoja omistamilleen yhtiöille) ja (ii) antamaan joustavuutta tulevia rahoitustarpeita ajatellen, esim. jos tulee tarve antaa myös Mehiläinen Yhtymä Oy:n osakkeet lainan vakuudeksi tai jos lisärahoitusta tarvitaan Mehiläinen Yhtymä Oy:tä ylemmällä tasolla. Kumpakaan näistä ratkaisuista ei voitaisi realistisesti toteuttaa ilman ylintä omistusyhtiötä, sillä muuten nämä järjestelyt pitäisi tehdä suoraan kaikkien Mehiläisen osakkeenomistajien kanssa, ja ilman Mehiläinen Konserni Oy:tä se tarkoittaisi suoria järjestelyjä reilusti yli sadan osakkeenomistajan kanssa, mikä olisi hyvin työlästä ja aikaa vievää. Mehiläinen Konserni Oy:tä voidaankin kuvailla omistusten kokoamisyhtiöksi, jonka avulla yksittäisten osakkeenomistajien ei tarvitse sotkeutua osakkeiden panttauksiin ja muihin työläisiin rahoitusjärjestelyihin.

Mehiläisen lainajärjestely osoittaa, että pääomasijoittajat saavat rahoitusjärjestelyissä merkittävää etua pörssiyhtiöihin nähden. Tämä johtuu siitä, että omistajat voivat käyttää edellä kuvatun yhtiörakenteen avulla liiketoimintaa harjoittavan alakonsernin osakkeita lainojen vakuutena. Järjestelyllä yhtiön ostoon otetut lainat saadaan siirrettyä konsernin sisään, ja niistä kertyvät rahoituskulut voidaan vähentää yhtiön tasolla verotuksessa.

haarukan alapäättä tulee soveltaa, jos esimerkiksi korkotaso on matala eikä korkojen vähennysoikeutta rajata ajallisesti.²⁶ Suomi täyttää nämä kriteerit. Jos Suomen korkovähennysrajoituksen leikkuri olisi asetettu OECD:n antaman haarukan alarajalle, 10 prosenttiin, Mehiläinen olisi voinut nyt vähentäjänsä 16 miljoonan euron sijaan vähentää vain noin 11 miljoonan euron rahoituskulut vuonna 2018²⁷. Yksittäisenä vuotena yhtiön kannattavuus vaikuttaa EBITD:aan ja siksi yhtiön ei voida vielä pelkästään tällä perusteella todeta harjoittavan aggressiivista verosuunnittelua. EU:n veronkiertodirektiivin toimeenpanon yhteydessä vuonna 2018 ulkoisen rahoituksen korkokulut otettiin korkovähennysrajoitusten piiriin, mutta Suomi säätöi korkovähennysrajoituksen vain 25 prosentin tasolle yritysten EBITD:stä²⁸.

Pisteet: 0

Perustelut: Konsernilla ei ole aggressiivisia osakaslainajärjestelyjä, mutta se on viime vuosina ollut alikapitalisoitu rahoituslaitoksilta otetuilla lainoilla. Korkeista lainoista maksettavat korot vähentävät Suomessa näytettävää veronalaista tulosta ja yhtiön omavaraisuusaste on ollut huomattavasti alan keskiarvoa matalampi. Vuoden 2018 yritysjärjestelyissä tilanne on muuttunut, ja suomalaisen konsernin omavaraisuusaste on noussut.

ATTENDO

Kansainvälisten pääomasijoittajien omistuksen aikana Attendon toimintaan on liittynyt aggressiivista velkajärjestelyihin perustuvaa

verosuunnittelua. Attendo Oy:n perusti Jersey saarelle rekisteröity IK2004-rahasto vuonna 2007. Yhtiön toiminta käynnistettiin Suomessa ostamalla ja sulauttamalla Attendoon aiemmin MedOne-nimellä toiminut suomalainen lääkäriyhtiö.

Attendo Oy:n emoyhtiön Attendo AB:n (ks. konsernirakenne sivulla 16) omisti vuoden 2015 pörssilistautumiseen asti luxemburgilainen Augustus International Sarl, jonka pääomistaja (77 % omistusosuudella) oli IK2004-rahasto²⁹. Suomalaisen Attendo Finland Oy:n ja sen emoyhtiön Attendo AB:n tulos oli vuosina 2008–2011 tappiollista osittain August International Sarlille maksettujen korkeakorkoisten (korko 15 %) lainojen takia³⁰.

Yhtiö luopui korkeakorkoisista osakaslainoista yritys vastuusyistä vuonna 2012 ja yli 113 miljoonan euron pitkäaikaiset lainat konvertoitiin omaksi pääomaksi³¹. Vuonna 2012 veloista maksetut korkokulut kääntyivät laskuun ja yhtiö alkoi maksaa Suomeen yhteisöveroja.

Marraskuussa 2015 Attendo AB listautui Tukholman pörssiin. Listautumisen yhteydessä konsernin maksamat korkokulut vähentyivät merkittävästi ja myös omavaraisuusaste kasvoi 26 prosentista 45 prosenttiin³².

Pörssilistautumisen yhteydessä IK2004-rahasto myi omistusosuutensa Attendossa. Tätä raporttia kirjoitettaessa pörssi-yhtiö Attendo AB:n suurimpia omistajia ovat Nordstjernan AB (Axel ja Margaret Ax:n

26 OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project Limiting Base Erosion Involving Interest Deductions and Other Financial Payments Action 4 – 2016 Update, Chapter 6. Fixed ratio rule

27 Arvio on karkea ja perustuu EBITD:in sijaan Mehiläinen Oy -konsernin tilinpäätöksessään ilmoittamaan EBITDA:an. Laskelman perustuminen EBITDA:an tarkoittaa, että Mehiläisen vähennyskelpoiset korkokulut nousevat korkeammaksi kuin pelkkään EBITD:iin perustuvassa laskelmassa. Mehiläisen vuoden 2018 tilinpäätöksessä ilmoitettu oikaistu käyttökate (EBITDA) oli 2018 vuonna 108,1 miljoonaa euroa. Tästä 10 prosenttia on noin 11 miljoonaa euroa.

28 Korkovähennysoikeuden rajoittaminen yritysverotuksessa, Verohallinnon ohje, saatavilla osoitteessa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48475/korkov%C3%A4hennysoikeuden-rajoittaminen-yritysverotuksessa/>

29 IK:n (Industri Kapital) hallinnoimien rahastojen sijoittajia olivat eläke- ja vakuutusyhtiöt ympäri maailmaa. Luxemburgilaisyhtiön muita omistajia olivat Intermediate Capital Group ja työeläkeyhtiö Varma sekä IK-yhtiön johto.

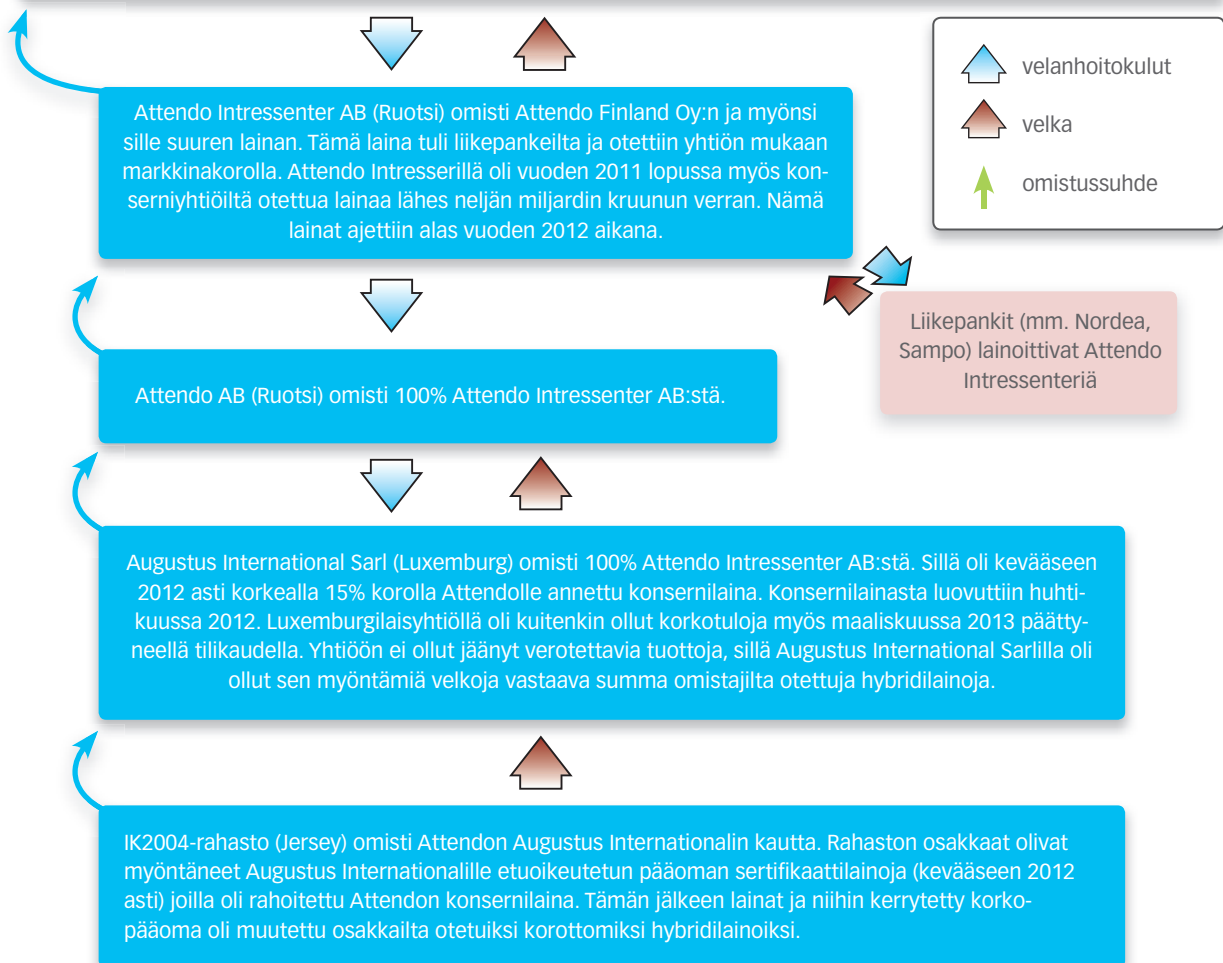
30 Attendon verojärjestelyjä on käsitelty tarkemmin Finnwatchin raportissa Ei tietoja, ei tuloja? – Outotec, Attendo ja vastuullinen veronmaksu, saatavilla osoitteessa: https://finnwatch.org/images/pdf/ei_tietoja_finnwatch.pdf

31 Attendo Finland, Tilinpäätös 2012

32 Attendo Ab, Tilinpäätös 2015 ja 2016, saatavilla osoitteessa: <https://www.attendo.com/investor-relations/financial-reports-and-presentations>. Konsernin nettorahoituskulut olivat 537 miljoonaa kruunua vuonna 2015, mutta enää 83 miljoonaa kruunua vuonna 2016.

Attendo Finland Oy omisti nämä yhtiöt, jotka maksoivat suuren osan voitoistaan konserniavustuksena Attendo Finlandille. Attendo Finland teki konserniavustuksen jälkeenkin tappiota, sillä sen varat menivät lainanhoitokuluihin Attendo Intressenterille.

Attendo Terveyspalvelut Oy Attendo Oy	Ålands Tandläkar-central Tandläkarna Ab	Kiinteistö Oy Nilsiä Kalevantie 4 Selina-koti Oy
Kruunankulman Hoivapalvelut Oy Aarni-Hoiva Oy	Kiinteistö Oy Nilsiä Iltatuuli Selina-koti Oy	Helinä-Koti Oy
Palvelukoti Siilinhelmi Oy	Attendo Lääkäri-palvelut Oy Seniorihuolto Oy	Attendo Lääkäri-palvelut Oy Seniorihuolto Oy
Hoivapalvelu Sari Huhtinen Oy	Palvelukoti Tarina Oy Jokikoto Oy	Palvelukoti Tarina Oy Jokikoto Oy
Hoivakoti Lavian Iltatuuli Oy	Hoitokoti Onnelan Helmi Oy Savon koti Oy	Hoitokoti Onnelan Helmi Oy Savon koti Oy
Suomen palvelu-asunnot Oy Larosette Oy	Tyrvään kartano Oy Hoitokoti Marija Oy	Tyrvään kartano Oy Hoitokoti Marija Oy
Ab Villa Stella Oy	Saimaan senioripalvelut Oy Viisaudenhammas Oy	Saimaan senioripalvelut Oy Viisaudenhammas Oy
Hoitopalvelu Karin Pusa Oy	Kiinteistö Oy SPA-hoivakodit	Kiinteistö Oy SPA-hoivakodit
Teljän hammas-lääkäriasema Oy		Kiinteistö Oy Nilsiä Kalevantie 4
Hoitokoti Liedon Helmi Helttula Kuukasjärvi Oy		
Saarentienkoti Oy		
Meri-Lapin hoiva Oy		

Kuva 4: Attendon konsernirakenne ennen vuoden 2015 pörssiilistautumista.

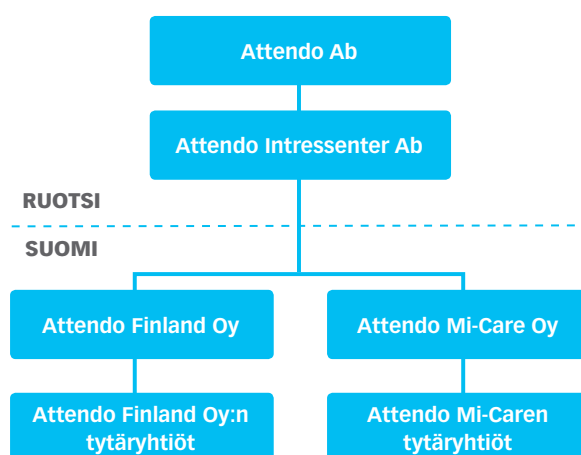
Taulukko 1. Korkojärjestelystä luopumisen jälkeen Attendo Finland Oy alkoi maksaa Suomeen yhteisöveroja, (tuhatta euroa)

Attendo Finland Oy (2122408-9)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Korkokulut saman konsernin yrityksille (Ruotsiin)	-24 985	-20 626	-21 701	-24 988	-13 380	-11 360	-13 917	-16 152	-2 317	-2 025
Korollinen sis. velka vuoden lopussa (Ruotsiin)	237 698	243 110	260 123	279 620	176 106	167 977	174 153	140 864	125 863	125 863
Saadut konserniavustukset (Suomen yhtiöt)	17 292	22 294	23 713	23 825	29 255	34 306	39 912	16 730	35 655	30 355
Omavaraisuusaste ³³	4 %	3 %	2 %	0,4 %	41,6 %	45,5%	47,7%	51,5%	48,7 %	51,6%
Tuloverot (tuloslaskelma)	975	975	975	975	871	-3 843	-5 761	667	-237	-181

Taulukossa on huomioitu Attendo Finland Oy:n Suomen yhtiöiltä saadut konserniavustukset ja Attendo Finland Oy:n maksamat yhteisöverot. Tästä johtuen kaikkien Suomen yhtiöiden maksamat yhteisöverot eivät kaikkina vuosina näy luvuissa. Esimerkiksi vuonna 2017 kaikki konsernin suomalaiset yhtiöt maksoivat tuloveroja yhteensä 11,1 miljoonaa euroa³⁴.

Johsson-säätiö) 16,0 % ja Pertti Karjalainen³⁵ 14,1 %, jotka ovat ainoat yli 10%:n osuuden omistajat. Attendon toiminnassa ei enää ole havaittavissa rajat ylittävää kansainvälistä aggressiivista verosuunnittelua. Konsernissa ei ole merkittäviä konsernin sisäisiä rahoituskuluja eikä matalan verotuksen maissa sijaitsevia rahoitus- tai muita yhtiöitä. Attendo Suomen omavaraisuusaste viimeisessä vahvistetussa tilinpäätöksessä (51,6 % vuonna 2017) on lähellä sote-alan keskiarvoa (60,1 % vuonna 2017)³⁶. Konsernin aiemmista ennen listautumista toteutetuista yli viisi vuotta vanhoista aggressiivisista verojärjestelyistä kertyneitä tappioita ei ole enää jäljellä vähentämässä konsernin Suomessa verotettavaa tulosta.

Tätä raporttia kirjoitettaessa joulukuussa 2018 vahvistettiin Attendo Suomen terveyspalveluiden myynti Terveystalolle³⁷. Kaupan

Kuva 5: Attendon konserni pörssilistautumisen jälkeen.

jälkeen Attendon konsernirakenne muuttui. Yhtiön uusi konsernirakenne on esitetty liitteessä 3.

Pisteet: +2

Perustelut: Yhtiö on luopunut aggressiivisesta osakaslainoihin perustuvasta verojärjestelystään yli viisi vuotta sitten. Yhtiön aiemmista verojärjestelystä kertyneet tappiot eivät ole enää vuonna 2018 vaikuttaneet yhtiön verotettavaan tulokseen, ja se saa siksi täydet kaksi pistettä verovastuullisuudesta rajat ylittävien järjestelyjen osalta.

33 Vuosina, joina omavaraisuusastetta ei ole merkitty näkyviin tilinpäätökseen (2016 ja 2017), se on laskettu kaavalla: oma pääoma/taseen loppusumma * 100%

34 Sisältää Mikeva-konsernin vuoden 2017 veroilmoitukset ilmoitetut verotiedot.

35 Lääkäri Pertti Karjalainen on yksi Attendo Suomea edeltäneen MedOne-yhtiön perustajista.

36 Koko Attendo Ab:n omavaraisuusaste vuoden 2018 konsernitiilinpäätöksessä on 45. Attendo Ab, Annual report 2018, saatavilla osoitteessa: <https://vp220.alertir.com/afw/files/press/attendo/201903216251-3.pdf>

37 Attendo, tiedote 14.12.2018, <https://www.attendo.fi/uutiset/attendo-suomen-terveyspalvelujen-myynti-on-hyväksytty>

TERVEYSTALO

Alunperin neljän yksityisen lääkärikeskuk-
sen yhteenliittymänä toiminut Suomen
Terveystalo Oyj listautui Helsingin pörssiin
huhtikuussa 2007³⁸. Terveystalon mukaan
konsernin rahoitustilanne muuttui haasta-
vaksi vielä samana vuonna markkinatilan-
teen heikennyttyä ja tuloskehityksen jäätyä
ennakoitua huonommaksi, mikä johti pank-
kirahoitukseen liittyvien kovenanttien³⁹
rikkoutumiseen vuoden 2007 lopulla⁴⁰.
Pankkirahoituksen ehtojen tiukentuessa
ja keskimääräisen korkotason⁴¹ lähtiessä
nouluun, yhtiö pyrki keräämään markkinoilta
oman pääoman ehtoista rahoitusta merkin-
täoikeusannilla⁴², siinä kuitenkin onnis-
tumatta⁴³. Yhtiön ensimmäinen pörssitaival
päättyi, kun iso-britannialainen pääomasijoit-
taja Bridgepoint osti julkisen ostotarjouksen
myötä enemmistön yhtiöstä vuonna 2009.

Pääomasijoittaja Bridgepoint järjesteli yhtiön
rahoituksen uudelleen vuonna 2009 ja rahoitti
Terveystaloa korkeakorkoisilla (korko 14 %) osakaslainoilla omistamansa luxemburgilai-
sen European Healthcare S.a.r.l.in kautta⁴⁴.
Terveystalon mukaan tämä johtui siitä, että
yhtiö ei ollut saanut koottua tarvittavaa rahoit-
tusta muilla keinoin.

Verojärjestelystä julkisuudessa syntyneen
kohun aikana Terveystalo kiisti maksaneensa

yhtiöstä korkoja ulkomaille⁴⁵, mutta jätti mai-
nitsematta, että korot päämitettiin olemassa
olevaan lainaan. Julkisessa keskustelussa
Terveystalon katsottiin pimittäneen tietoisesti
tosiasioita viestinnässään⁴⁶. Terveystalon
oman näkemyksen mukaan se ei ole pyrkinyt
peittelemään korkojen pääomittamista⁴⁷.

Korkojen pääomittaminen ei vaikuta korkoku-
lujen verovähennyskelpoisuuteen, sillä korot
vähennetään verotuksessa sinä vuonna, kun
ne syntyvät (riippumatta siitä maksetaanko
niitä lainanantajalle vai ei). Korkojen pääomit-
taminen sen sijaan lisää verosuunnittelun
aggressiivisuutta entisestään, sillä alkupe-
räisen lainapääoman lisäksi myös lainaan
pääomitetuille koroille maksetaan verovähennys-
kelpoista korkoa.

Korkokulujen pääomittamisesta johtuen
European Healthcare S.a.r.l.in Terveystalo
Healthcare Holding Oy:lle myöntämään 180
miljoonan euron lainaan kertyikin vuosien
2009–2012 välillä yhteensä suuret 117 miljoon-
nan euron korkokulut. Verovähennyskelpoiset
osakaslainojen korot söivät Suomessa vero-
tettavaa tulosta kymmeniä miljoonia euroja.

Lainat ja korot maksettiin pois vuonna 2013
kun Bridgepoint myi Terveystalon enemmis-
töomistuksen EQT VI -rahastolle⁴⁸, joka omisti
Terveystalon Guernseyssä ja Luxemburgissa
sijaitsevien holding-yhtiöiden kautta⁴⁹. EQT
rahoitti osakekaupan omalla pääomalla ja
pankkilainalla.

Terveystalon alikapitalisointi ei kuitenkaan
loppunut vuonna 2013 toteutuneeseen

38 Vuoden 2007 lopussa yhtiön suurimmat osakkeen-
omistajat olivat eläkevakuutusyhtiöt Ilmarinen (9,4 %) ja Varma (8,5 %).

39 Kovenantti on luottosopimukseen liitettävä erityisehto, joita voi olla erilaisia. Lainoitettavalta yritykseltä voidaan edellyttää esimerkiksi tiettyä omavaraisuus-
astetta tai rajoittaa yrityksen mahdollisuuksia jakaa osinkoja.

40 Tilinpäätöstiedote 2017, 6.3.2008, saatavilla osoitteessa: <https://newsclient.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=260626&messageId=301112>

41 Terveystalon mukaan vuonna 2007 korkotasoa oli 6 prosenttia ja vuonna 2008 jo 7 prosenttia.

42 Pörssitiedote 15.9.2008, saatavilla osoitteessa: <https://newsclient.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=288860&messageId=339991>

43 Pörssitiedote 13.10.2008, saatavilla osoitteessa: <https://newsclient.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=293313>

44 Lainan korkotasoa laskettu European Healthcare S.a.r.l.in tilinpäätöksiltä lainapääoman ja vuosittain ker-
tyneen koron määrästä.

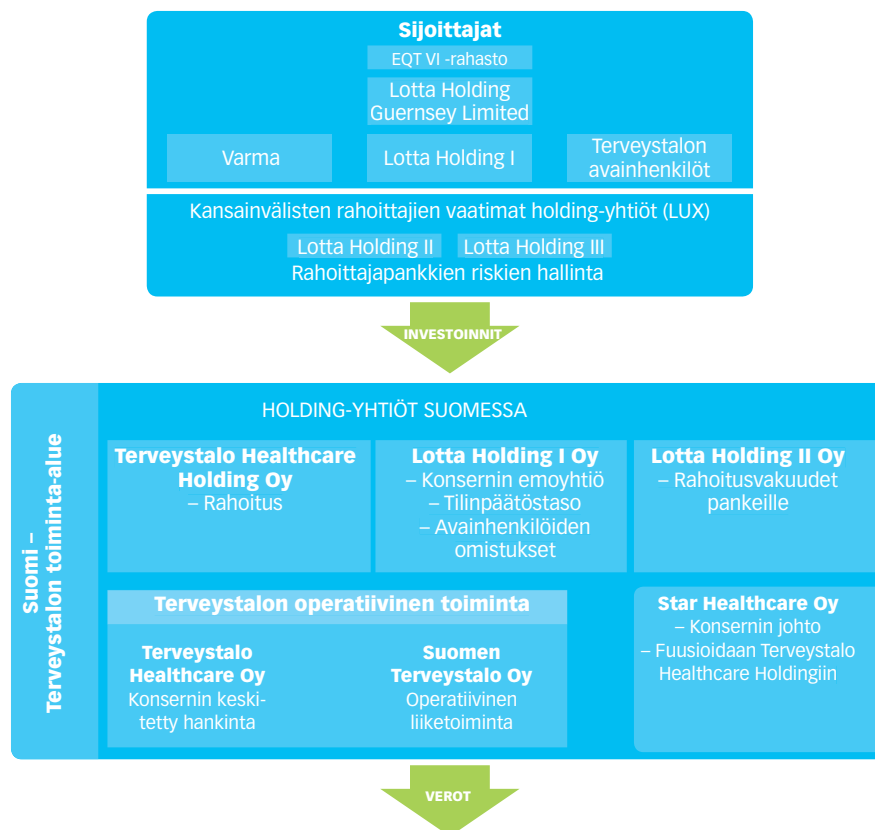
45 Mm. Terveystalo julkaisi verojalanjäkänsä, uutinen 23.12.2013, saatavilla osoitteessa: <https://www.terveystalo.com/fi/Ajankohtaista/Uutiset/Terveystalo-julkaisi-verojalanjalkensa/>

46 MOT, Terveystalon korkoja sittenkin Luxemburgiin, <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/04/13/terveystalon-korkoja-sittenkin-luxemburgiin> (viitattu 8.5.2018)

47 Terveystalo, Kananaja Visa, sähköposti Finnwatchille 2.5.2019. Ks. myös Finnwatch, 2014, Messinkiläattojen valtakunta, s. 22–23, saatavilla osoitteessa https://www.finnwatch.org/images/vero_final.pdf

48 Terveystalo siirtyy EQT:n ja suomalaisten sijoittajien omistukseen, tiedote 19.12.2013, saatavilla osoitteessa: <https://www.terveystalo.com/fi/Ajankohtaista/Uutiset/Terveystalo-siirtyy-EQTn-ja-suomalaisten-sijoittajien-omistukseen/>

49 Terveystalon konsernirakenne 18.12.2013, saatavilla osoitteessa: https://www.terveystalo.com/Global/Yhtiö/Terveystalo_yhtiöjohtamistusrakenne181213.pdf. Muita omistajia olivat työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Terveystalon johto.

Kuva 6: Terveystalon konsernirakenne vuonna 2013

yrittäjäkauppaan, mutta konsernin omavaraisuusaste nousi yli 30 prosenttiin⁵⁰. EQT:n enemmistöomistuksessa Terveystalo jatkoi isojen korkokulujen maksamista myös vuosina 2014 ja 2015, jolloin yhtiön nettoraahoituskulut vähensivät verotettavaa tulosta yhteensä 46 miljoonaa euroa, josta 6 miljoonaa euroa liittyy konsernitason kirjauksiin, kuten johdannaisten käyvän arvon muutokseen ja rahoitusleasingiin⁵¹. Konsernilla oli pitkäaikaisia rahoitusvelkoja vuoden 2015 lopussa lähes 330 miljoonaa euroa. Valtaosa näistä lainoista oli otettu rahoituslaitoksilta⁵² ja niiden keskimääräinen korko on ollut alle 6 prosenttia. Finnwatch sai Terveystalolta lainoista ja niistä maksetuista koroista tarkemmat erittelyt. Yrityksen mukaan osakepanttausten ja yrityskiinnitysten ohella kyseisillä lainoilla ei ollut ulkopuolisia takaajia eikä takauksista näin ollen maksettu myöskään korvauksia. Rahoitusjärjestelyllä yhtiön oston otetut lainat on siirretty konsernin

sisään ja niistä kertyvät rahoituskulut on voitu vähentää yhtiön verotuksessa.

Vuosina 2016 ja 2017 Terveystalo on vähentänyt rahoituskuluista vahvistettuja tappioita muuten voitollisesta tuloksestaan. Yhtiön nettoraahoituskulut ovat olleet 20 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 24 miljoonaa euroa vuonna 2017.

EQT listasi Terveystalon uudelleen Helsingin pörssiin lokakuussa 2017 ja myi samalla enemmistön yhtiöstä suomalaisille institutionaalisille sijoittajille⁵³. EQT luopui lopusta omistuksestaan vuoden 2018 aikana. Tätä raporttia viimeisteltäessä Terveystalolla oli 80-prosenttisesti kotimainen omistuspohja.

Pääomasijoittaja EQT:n luopuessa enemmistöomistuksestaan Terveystalossa lokakuussa 2017 yhtiön omistus ei vaihtunut yli 50 prosenttia⁵⁴, ja vahvistetut tappiot edellisiltä vuosilta ovat edelleen yhtiön käytettävissä.

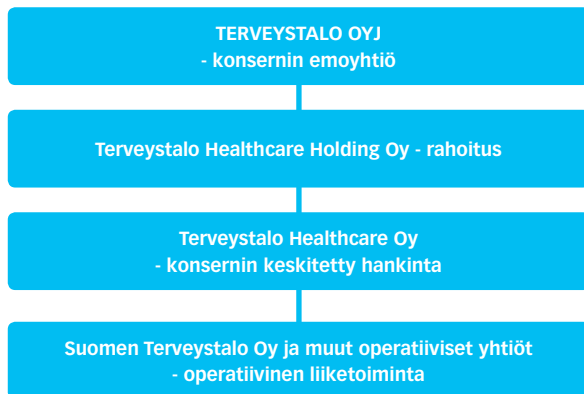
50 Terveystalo Oy -konsernin omavaraisuusaste oli 38,7% vuonna 2013, 31,6% vuonna 2014 ja 30,5% vuonna 2015.

51 Terveystalo Oy, tilinpäätös 2015, s. 13 ja 40.

52 Ylivoimaisesti suurin osa lainoista oli otettu Nordealta. Muiden lainoittajien joukossa oli myös muun muassa OP ja 3STEPIT.

53 Suurimmat osakkeenomistajat ovat (31.12.2017) Varma (15,0%), EQT (11,3%), Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö (10,5%), Rettig Group AB (10,3%), Hartwall Capital (10,1%), Ilmarinen (5,1%) ja Työeläkevakuutusyhtiö Elo (4,0%). Suurin henkilöomistaja on yhtiön toimitusjohtaja Yrjö Närhinen (1,5%), joka omistaa osakkeet Närhen pesä Oy:n kautta.

54 EQT on edelleen vähemmistöomistajana yhtiössä 11,3%:n omistusosuudella (31.12.2017).

Kuva 7: Terveystalon konsernirakenne vuonna 2018.

Aikaisemmista vahvistetuista tappioista johtuen yhtiön laskennalliset verosaamiset olivat 4,8 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa⁵⁵.

Vuonna 2018 Terveystalo kirjasi verotarkastuksen päättymisen seurauksena vahvistettuihin tappioihin liittyvää laskennallista verosaamista vuoden ensimmäiselle neljännekselle 13,0 miljoonaa euroa, jolla oli kertavaikutteinen tulosta parantava vaikutus. Vahvistettuja tappioita käytettiin tilikauden aikana yhteensä 77,6 miljoonaa euroa, mihin liittyen tuloveroihin kirjattiin 15,5 miljoonan euron laskennallisten verosaamisten vähentyminen. Edellisten vuosien tappioiden vähentämisen vuoksi yhtiö ei maksanut lainkaan

yhteisöveroja vuonna 2018. Vuoden 2018 lopussa yhtiöllä oli aikaisemmista tappioista johtuvia laskennallisia verosaamia jäljellä vielä 2,3 miljoonaa euroa. Nämä laskennalliset tappiot tulevat Terveystalon mukaan lopullisesti käytetyiksi vuoden 2019 ensimmäisen puoliskon aikana.

Listattuna pörssiyrityksenä Terveystalolla ei ole enää osakaslainoihin perustuvia korkoverojärjestelyjä, ja konsernin omavaraisuusaste nousi 2017 vuonna 50,7 prosenttiin (vrt. 31,7 prosenttia vuonna 2016)⁵⁶, mikä on lähellä koko sote-alan yritysten keskiarvoa (60,1 %). Vuonna 2018 konsernin omavaraisuusaste oli 44,1 prosenttia. Yhtiön yhtiörakenteessa ei ole matalan verotuksen maissa sijaitsevia rahoitus- tai muita yhtiöitä eivätkä sen tunnusluvut viittaa rajat ylittävään aggressiiviseen verosuunnitteluun. Yhtiön aikaisemmassa historiassa toteutetut järjestelyt vaikuttavat kuitenkin edelleen yhtiön veronmaksun vastuullisuuteen, sillä aikaisempina vuosina verojärjestelyistä kertyneet tappiot ovat johtaneet siihen, ettei yhtiö maksanut veroja vielä 2018 vuonnakaan.

Tätä raporttia kirjoitettaessa joulukuussa 2018 vahvistettiin Terveystalon ostavan Attendo Suomen terveystalovelvet⁵⁷.

Pisteet: +1

⁵⁶ Terveystalo, Tilinpäätös 2017

⁵⁷ Attendo, tiedote 14.12.2018, <https://www.attendo.fi/uutiset/attendo-suomen-terveystalovelvet-myynti-on-hyvakskyty>

⁵⁵ Terveystalo, Tilinpäätös 2017, s. 37, saatavilla osoitteessa: https://www.terveystalo.com/Global/Vuosikertomus2017/TT_tilinpäätös_1903_FI_.pdf

Perustelut: Terveystalolla ei ole enää käytössään aggressiivisia kansainvälisiä verojärjestelyjä. Vanhat järjestelyt ovat kuitenkin vaikuttaneet vielä vuonna 2018 yhtiön verotettavaan tulokseen, mistä johtuen yhtiö saa rajat ylittävien verojärjestelyjen verovastuullisuudesta vain yhden pisteen.

PIHLAJALINNA

Pihlajalinnan perusti vuonna 2001 Parkanon terveyskeskuksessa työskennellyt lääkäri Mikko Wiren. Yhtiö kasvoi laajentamalla toimintaansa henkilövuokrauksesta muille terveydenhuollon alueille.

Vuonna 2009 pääomasijoittaja Sentican rahastoista tuli Pihlajalinnan enemmistöomistaja. Pihlajalinna osti vuonna 2012 lääkärikeskus Dextran, minkä ansiosta Pihlajalinnan yksityisen terveydenhuollon palvelutarjonnan määrä kasvoi merkittävästi. Vuoden 2013 jälkeen useat kunnat ovat ulkoistaneet sote-palvelunsa Pihlajalinnalle tai yrityksen ja kuntien perustamille yhteisyrittäksille.

Pihlajalinna listautui Helsingin pörssiin vuonna 2015. Ennen listautumista ja sen yhteydessä järjestettyä osakeantia Pihlajalinnan suurimmat osakkeenomistajat olivat Sentican rahastot (50,3 %), Mikko Wiren lähipiireineen (MWW Yhtiö ym. 14,9 %), LähiTapiola (10,2 %) ja Leena Niemistö (6,2 %).

Listautumisen yhteydessä ja vuoden 2016 aikana Sentican rahastot myivät koko omistuksensa Pihlajalinnassa. Listautumisen jälkeen Pihlajalinnan liikevaihto jatkoi voimakasta kasvuaan.

Vuoden 2019 huhtikuussa yhtiön suurimmat omistajat olivat LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (15,4%), MWW Yhtiö Oy (10,2 %), Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiö (8,8 %), Tapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö (8,3 %), Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo (5,6 %) ja Leena Niemistö (3,1%).⁵⁸

Pihlajalinna-konsernin emoyhtiö on Suomessa ja sen kaikki tytäryhtiöt on rekisteröity Suomeen. Pihlajalinnan toimintaan ei

⁵⁸ Pihlajalinna, Largest Shareholders, http://investors.pihlajalinna.fi/share-information/largest-shareholders.aspx?sc_lang=en (viitattu 24.4.2019)

näin ollen liity rajat ylittävää aggressiivista verosuunnittelua. Yhtiön konsernirakenne (v. 2018) on avattu tämän raportin liitteessä. Pihlajalinna on ollut yhtiön perustamisen jälkeen pörssilistautumiseensa asti täysin suomalaisomistuksessa. Konsernin omavaraisuusaste on ollut 46,5 % vuonna 2016, 41,8 % vuonna 2017 ja 37,6 % vuonna 2018.

Pisteet: +2

Perustelut: Pihlajalinna ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua, ja se saa siksi täydet kaksi pistettä verovastuullisuudesta rajat ylittävien järjestelyjen osalta.

COR GROUP, CORONARIA

Coronaria Oy on lääkäreiden vuonna 2002 perustama kotimainen hoiva-, kuntoutus ja terveyspalveluja tarjoava yritys. Coronaria kuuluu konserniin, jonka emoyhtiö on Cor Group Oy. Coronarian lisäksi Cor Groupiin kuuluu Health City Finland (hyvinvoinnin ja asumisen palvelut), Mectalent (laitevalmistus ja tarkkuusmekaniikka), Nightingale Health (verianalyysi), Kuntokeskus Liikku, Terve Media (digitaaliset terveystiedot) ja Professio Finland (tapahtumajärjestäjä).

Coronarian emoyhtiön Cor Groupin konsernirakenteeseen kuuluu vain kotimaisia yhtiöitä, eikä yhtiön toiminnassa ole havaittavissa rajat ylittävää kansainvälistä verosuunnittelua. Konsernin omavaraisuusaste on ollut 46,7 % vuonna 2016, 53,4 % vuonna 2017 ja 42,2 % vuonna 2018.

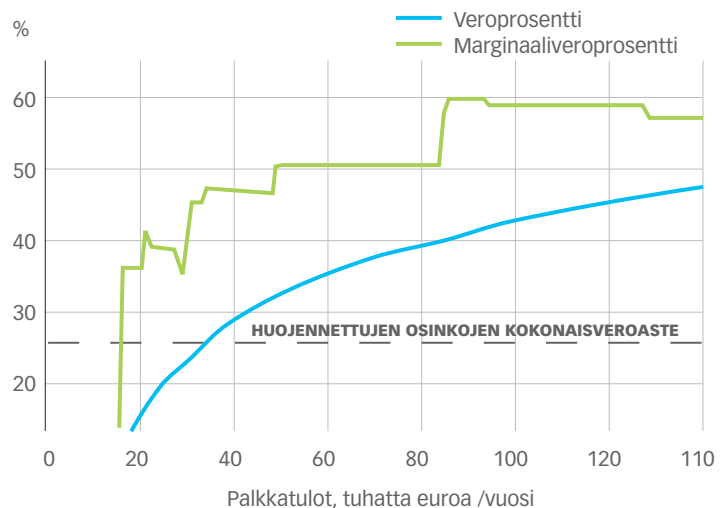
Pisteet: +2

Perustelut: Cor Group ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua, ja se saa siksi täydet kaksi pistettä verovastuullisuudesta rajat ylittävien järjestelyjen osalta.

PLUSTERVEYS

Suomalaiset hammaslääkärit aloittivat PlusTerveys Oy:n hammaslääkäritoiminnan kommandiittiyhtiömuodossa vuonna 1978.

Kaaviossa on marginaaliveroprosentin avulla havainnollistettu huo- jennetuista osingoista saatavia ve- roetuja palkkatuloihin verrattuna. Marginaalivero tarkoittaa veroa, joka menee lisätulosta. Esimerkiksi 8 000 euron kuukausipalkasta jo- kaisesta tienatusta eurosta makse- taan 58,9 prosenttia veroa. Mikäli sama tulo nostetaan huojennettu- na osinkoina on marginaaliveropro- sentti 26 prosenttia.

Yhtiö muutettiin osakeyhtiöksi vuonna 1986. Tänä päivänä PlusTerveys on suomalaisista osakeyhtiöistä muodostuva konserni, jolla on noin 300 omistajaa.

Konsernin emoyhtiönä toimii PlusTerveys Oy ja sen kokonaan omistamia tytäryhtiöitä ovat PlusTerveys Hammaslääkärit Oy, PlusTerveys Lääkärit Oy ja PlusTerveys Kvalident Oy. Lisäksi Kiinteistö Oy Malmin asematie 6 on PlusTerveys Oy:n osakkuusyhtiö⁵⁹.

PlusTerveys Oy:n konsernirakenteeseen kuuluu vain kotimaisia yhtiöitä, eikä yhtiön toiminnassa ole havaittavissa rajat ylittävää kansainvälistä verosuunnittelua. Konsernin omavaraisuusaste on ollut 88,6 % vuonna 2016, 84 % vuonna 2017 ja 87,2 % vuonna 2018.

Pisteet: +2

Perustelut: PlusTerveys ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua, ja se saa siksi täydet kaksi pistettä verovastuullisuudesta rajat ylittävien järjestelyjen osalta.

3.5 TULONMUUNTO JA TYÖPANOSOSINGOT

Tulonmuunnolla tarkoitetaan ansiotulojen muuttamista pääomatuloiksi pienemmän veroasteen saavuttamiseksi. Tulonmuuntoa voidaan verotussyistä harjoittaa myös toisin päin, muuttamalla pääomatuloja ansiotuloiksi. Kannuste tulonmuunnolle nousee Suomen verojärjestelmästä, jossa ansio- ja pääoma- tuloja verotetaan eri tavalla ja erilaisilla vero- kannoilla, ja jossa ansiotulosta perittävän veron progressio on huomattavasti pääoma- tulojen progressiota jyrkempi.

Sote-alalla tulonmuunnon mahdollistavaa verojärjestelmää on hyödynnetty pääasiassa kahdella erilaisella tavalla: 1) lääkäreitä ja muita asiantuntijoita ei ole palkattu sote- alan yrityksiin työntekijöiksi vaan he ovat työskennelleet sote-yritysten palveluksessa itsenäisinä elinkeinonharjoittajina oman yri- tyksensä kautta sekä 2) maksamalla sote- yrityksen työntekijöinä toimiville osakkaille osa palkasta työpanokseen sidottuna osin- kona. Molemmilla järjestelyillä on tavoiteltu veroetuja sekä säästöjä myös työnantajan sivukuluihin. Julkisuuteen on myös noussut tapauksia, joissa sote-yritys on aktiivisesti

⁵⁹ Osakkuusyhtiö on omistusyhteisyrittäjä, jossa yrityksellä on vähintään viidennes ja enintään puolet omistus- yhteisyrittäjän osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä.

fasilitoinut yksittäisten lääkäreiden tulonmuuntoa markkinoimalla verojärjestelyjä sekä tarjoamalla hallinnollista tukea niiden toteuttamiseen⁶⁰.

OMAN YRITYKSEN LASKUUN TYÖSKENTELEVÄ LÄÄKÄRI VOI SAADA MERKITTÄVÄN VEROEDUN

Listaamattomien osakeyhtiöiden osinkojen verotus perustuu Suomessa verrattain monimutkaiseen sääntöihin. Verotuksen tasoon vaikuttaa niin yhtiössä oleva nettovarallisuus kuin yhtiöstä nostettavien osinkojen määrä. Kun osingot ovat alle 8 prosenttia yrityksen (osakaskohtaisesta) nettovarallisuudesta⁶¹ ja alle 150 000 euroa/vuosi, nostetuista osingoista 75 prosenttia on verovapaata tuloa ja loput 25 prosenttia pääomatuloveron alaista tuloa. Tätä kutsutaan *huojennetuksi osingoksi*. Kun otetaan huomioon osakeyhtiön voitosta ennen osingonjakoa maksama 20 prosentin yhteisöverokanta, osakkaalle jaetun voiton kokonaisveroaste huojennetuissa osingoissa on noin 26 prosenttia.⁶²

Lääkäreiden kuukausittainen keskipalkka yksityisellä sektorilla on ollut viime vuosina yli 8 100 euroa⁶³. Edellä mainitulla keskipalkalla työtulojen veroprosentiksi vuonna 2019

muodostuisi 43,2 prosenttia⁶⁴ jos lääkäri työskentelisi normaalisti sote-yhtiön palkkalistoilla. Kun palkan sijaan työ laskutetaankin lääkärin omistaman yrityksen kautta ja osinkoja nostetaan 8 prosentin tuottorajaa kunnioittaen, saa lääkäri yli 17 prosenttiyksikön suuruisen veroedun ($43,2\% - 26\% = 17,2\%$) palkkatuloon verrattuna⁶⁵. Veroetu on huomattava erityisesti varakkaimmille lääkäreille ja asiantuntijoille, joiden ansiotuloverotuksen progressio olisi palkkatyössä jyrkkä ja joilla on mahdollista kerryttää yhtiöönsä riittävästi nettovarallisuutta. Vertailussa on kuitenkin huomioitava se, että yrityksestä osinkoja nostava työntekijä joutuu huolehtimaan eläketurvastaan itse. Tämä antaa kuitenkin huomattavaa joustavuutta normaaliin eläkejärjestelmään verrattuna. Mikäli eläkevakuutusmaksu (6,75 %, vuonna 2019) huomioidaan vertailussa täysimääräisesti saadaan veroeduksi $10,45\%$ ($43,2\% - 6,75\% - 26\% = 10,45\%$).

Tulonmuunnolla voidaan saavuttaa vielä lisää veroetuja nostamalla osa tuloista lääkärin omistamasta yhtiöstä matalana palkkana. Esimerkiksi nostettaessa 1 200 euron suuruisia kuukausipalkkaa, saadaan palkkatulolle alle 10 prosentin veroaste. Palkkaa nostettaessa yhtiön tulee maksaa työnantajan sivukulut, mutta samalla palkat ovat yhtiön verotettavaa tulosta vähentävä kulu, josta ei makseta yhteisöveroa. Näin ollen nostamalla palkkaa ja huojennettuja osinkoja yhtiöstä optimaalisessa suhteessa, saavutetaan huomattavia veroetuja tavalliseen palkkatyöhön nähden.

TULONMUUNTOA VOIDAAN HARJOITTA MYÖS SOTE-YRITYKSEN TASOLLA

Osakeyhtiölain uudistuksen (2006) myötä yritysten on ollut mahdollista jakaa osinkoa myös muussa, kuin omistuksen mukaisessa suhteessa. Lääkäreiden ja muiden

60 Esimerkiksi Yle uutisoi vuonna 2014 Terveiden Tuottajien neuvoneen holdingyhtiön perustamisesta ja jopa neuvotelleen valmiiksi lääkärin sijoitusyhtiöille kirjanpitosopimuksia. Saatavilla osoitteessa: <https://yle.fi/uutiset/3-7425702>

61 Tätä kahdeksan prosentin rajaa kutsutaan niin sanotuksi tuottorajaksi.

62 Kokonaisveroaste nousee 29 prosenttiin siltä osin kun veronalaiset pääomatulot ylittävät 30 000 euron rajan ja niihin sovelletaan korkeampaa 34 prosentin pääomatuloverokantaa. 150 000 euron tai 8 prosentin tuottorajan ylittäviin osinkoihin sovelletaan eri sääntöjä. Siltä osin kun nostetut osingot ylittävät euronääräisen tuottorajan, niitä verotetaan kuten listattujen yhtiöiden osinkoja: 150 000 euron ylittävästä osasta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verotonta tuloa. Edellä mainittu 150 000 euron raja on osakaskohtainen, ja kaikki kyseisen henkilön samana vuonna saamat listaamattomien yhtiöiden osingot lasketaan yhteen. Siltä osin kun maksetut osingot ylittävät kahdeksan prosentin tuottorajan, niistä 75 prosenttia verotetaan ansiotulona ja loput 25 prosenttia on verotonta tuloa.

63 Lääkäriiliitto, 2016, https://www.laakariliitto.fi/site/assets/files/1269/palkkataso_laakari.pdf

64 Veronmaksajain keskusliitto, Palkansaajan veroprosentit vuonna 2019, <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaajan-veroprosentit/> (viitattu 6.3.2019)

65 Kun pääomatulojen määrä nousee yli 30 000 euroon vuodessa, nousee pääomatulojen veroprosentti 34 prosenttiin, mikä nostaa ylittävältä osalta veroasteen 29 prosenttiin.

asiantuntijoiden on lakimuutoksen johdosta ollut mahdollista muuttaa palkkatuloaan työpanokseen perustuvaksi osingoksi. Korkeimman oikeuden vuonna 2008 antaman ennakkoratkaisun⁶⁶ jälkeen osinkokikkailuun puututtiin vuonna säätämällä työpanososinkojen verotuksesta⁶⁷. Vuoden 2010 jälkeen työpanokseen perustuvat osingot on verotettu kokonaan ansiotulona⁶⁸.

Työpanososinkoihin sovellettavaa ansiotuloerotusta on pyritty sote-alan yrityksissä kiertämään erilaisilla holdingyhtiörakenteilla ja muilla järjestelyillä, joiden menestymisen oikeusasteissa on ollut vaihtelevaa⁶⁹. Oikeusistuimiin törmänneitä järjestelyjä on ollut käytössä niin Attendon entisessä tytäryhtiössä Terveiden Tuottajissa (ks. s. 9) kuin PlusTerveudessa (ks. s. 10).

Suoranaisen verovälttelyn sijaan arkisempaa hyötyä työpanososingoista saadaan siitä, että työntekijän työeläkevakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksuja ei makseta työpanososingoista. Työeläkemaksujen⁷⁰ välttämällä ei saavuteta täysin lopullista etua, sillä lääkärit tai muut työpanososinkoja nostavat asiantuntijat joutuvat huolehtimaan eläketurvastaan itse. Vapaaehtoiset eläkejärjestelyt ovat kuitenkin usein huomattavasti edullisempia ja mahdollistavat joustoja, joita normaali palkan- saajan eläketurva ei mahdollista. Työttömyys- ja sairausvakuutusmaksun välttämisen voidaan katsoa olevan lopullista etua, mutta niiden rahallinen merkitys verovelvolliselle on muihin työpanososinkoihin liittyviin veroetuihin nähden pieni (työttömyysvakuutuksen suuruus on 0,78 prosenttia ja sairausvakuutusmaksun suuruus 1,54 prosenttia palkasta vuonna 2019).

Edellä mainitut näkökohdat huomioiden myös työpanososinkoja nostamalla voidaan

saavuttaa kymmenien prosenttiyksikköjen verotuksellinen hyöty suhteessa tilanteeseen, jossa palkka nostetaan normaalina ansiotulona. Tulonmuunnon avulla työnantajat voivat kilpailla myös paremmin osajista tarjoamalla heille sivukuluista säästämällä korkeampaa palkkaa.

MITEN ARVIOIDA TULONMUUNTOA AGGRESSIIVISENA VEROSUUNNITTELUNA?

Tulonmuunnon avulla saavutettava veroetu on Suomen osinkoverojärjestelmän ominaisuus, joka liittyy kaikkeen yritysmuotoiseen yrittämiseen. Sote-alan yritykset voivat kuitenkin aktiivisesti lisätä tulonmuuntoa suosimalla palvelujen ostoa palkkauksen sijaan, fasilitoimalla yksittäisten lääkäreiden tulonmuuntoa erilaisilla hallinnollisilla keinoilla sekä maksamalla työpanososinkoja palkan sijaan. Samaan aikaan on huomioitava, että kaikki ostopalvelut eivät ole tulonmuuntoa: yrityksillä voi olla täysin perusteltua hankkia ostopalveluita myös muista kuin verotuksellisista syistä, esimerkiksi ruuhkahuippujen paikkaamiseksi tai tiettyjen erityisosaamista vaativien palvelujen hankkimiseksi.

Tässä selvityksessä katsotaan normaaleiksi liiketoimintaan liittyviksi ostopalveluiksi tilanteet, joissa alle 20 prosenttia yhtiön lääkäreistä toimii ulkopuolisina palveluntarjoajina. Tätä ylittävät määrät ostettuja palveluita katsotaan verosuunnittelutarkoituksessa tehdyiksi. Tarkastelua ei kuitenkaan voida ulottaa jokaisen lääkärin oman yhtiön tasolle eikä sote-yritysten omissa tilastoissa ole eritelty toiminimellä ja yhtiön kautta toimivia lääkäreitä⁷¹. Tästä syystä tarkastelun rajaksi on valittu karkeampi raja, jossa 50 prosentin rajan ylittävät ostopalveluina ostettavat lääkäripalvelut katsotaan selvityksessä verosuunnittelutarkoituksessa tehdyiksi. Palkan sijaan maksetut työpanososingot katsotaan selvityksessä verosuunnitteluksi niiden euro- määrästä riippumatta.

66 KHO 2008:6

67 TVL 33 b § 3

68 Tuloverolain (TVL) 33b §:n 3 momentti

69 Tuomioistuimessa laittomiksi todettuja järjestelyjä on käsitelty muun muassa tapauksessa KHO 2018:40. Tapauksessa KHO 2016:219 työpanososinkoverotusta onnistuttiin kiertämään muuttamalla se luovutusvoitoksi.

70 Yksityisaloilla palkoista perittävät työeläkemaksut olivat vuonna 2019 keskimäärin 24,4 prosenttia. Eläketurvakeskus, Työeläkemaksut vuonna 2019, <https://www.etk.fi/uutinen/tyoelakemaksut-vuonna-2019/> (viitattu 16.4.2019)

71 Erittely toiminimellä ja yrityksen kautta toimivista lääkäreistä saatiin vain Mehiläiseltä. Mehiläisessä työkentelevistä noin 3 300 ammatinharjoittajasta noin 1 800 toimii yksityisenä ammatinharjoittajana ja noin 1 500 yhtiön kautta.

MEHILÄINEN

Vuonna 2018 Mehiläisellä oli yli 2 100 työsuhteista lääkäriä ja noin 3 300 ammatinharjoittajalääkäriä, jotka toimivat joko yksityisinä ammatinharjoittajina tai omistamiensa yhtiöiden kautta. Mehiläisen osin omistama OmaPartners Oy maksaa osakaslääkäreille osakeomistusten perusteella osinkoja. Maksetut osingot käsitellään työpanososinkoina. Vuonna 2018 näitä osinkoja on maksettu 6,05 miljoonan euron arvosta.

Pisteet: -2

Perustelut: Yli puolet Mehiläisen lääkäreistä työskentelee ulkopuolisina palveluntarjoajina. Yhtiön osaomistuksessa oleva OmaPartners Oy maksaa osakaslääkäreille työpanososinkoja.

ATTENDO

Attendo ei antanut Finnwatchille yksityiskohdaisia tietoja siitä, moniko konsernissa toimivista lääkäreistä työskenteli yrityksessä ostopalveluna oman yrityksensä kautta. Vastauksessaan yritys siteerasi vuoden 2015 lukuja, ja kertoi tuolloin lääkäreistä 87 prosenttia olleen yrityksen palkkalistoilla ja 13 prosentin toimineen itsenäisinä ammatinharjoittajina. Yritys kertoi hankkineensa tämän lisäksi Terveystalon Tuottajat Oy:ltä ostopalveluna vaihtelevan määrän lääkäripalveluita. Vuosina 2015–2018 Attendo Oy:n ostot Terveystalon Tuottajat Oy:ltä olivat 1,8 miljoonaa euroa⁷². Vuonna 2019 Attendo Suomi -konsernissa ei työskentele enää yhtään lääkäriä⁷³.

Pisteet: -2

72 Terveystalon Tuottajat Oy:ltä ostetut palvelut olivat 2015 vuonna 367 000 euroa, 2016 vuonna 510 000 euroa, 2017 vuonna 759 000 euroa ja 2018 vuonna 115 000 euroa.

73 Tätä raporttia laadittaessa joulukuussa 2018 Attendo Suomen terveystalot myytiin Terveystalolle, mikä vaikutti merkittävästi Attendo Suomi -konsernin lääkäreiden määrään. Attendo kertoo muutoksen johtuvan siitä, että lähtökohtaisesti (yksityiset) hoivapalvelun tuottajat eivät vastaa hoivakotien lääkäri- tai muista terveystaloluista. Kunnalla on hoivakotien asukkaiden lääkäripalveluiden järjestämisvelvollisuus (kuten myös esim. kotihoidossa olevien asukkaiden), sillä hoivakodit ovat asukkaiden koteja, jossa he ovat vuokrasuhteessa palveluntuottajaan. Hoivakotien asukkaat ovat siis samalla tavalla julkisen terveydenhuollon piirissä kuin kaikki muutkin kuntalaiset.

Perustelut: Yritykseltä ei saatu tietoja siitä, moniko sen lääkäreistä työskenteli ulkopuolisina palveluntarjoajina tutkimuksen kohteena olevina vuosina.

PIHLAJALINNA

Pihlajalinnan palkkalistoilla oli vuonna 2018 lääkäreitä 752 (564 vuonna 2017), ja yhtiö ostaa lääkäripalveluja 1 400 (992 vuonna 2017) lääkäriä, jotka toimivat joko yksityisinä ammatinharjoittajina tai omistamiensa yhtiöiden kautta. Pihlajalinnalla-konsernin palkkalistoilla olleen kokopäiväisen henkilöstön⁷⁴ kokonaismäärä oli 4 868 vuonna 2018 (3 879 vuonna 2017).

Pihlajalinnalla Oy omistaa 100 % Pihlajalinnalla Terveystalon Oy:stä ja Doctagon Ab:sta, joissa sijaitsevat kaikki konsernin operatiiviset toiminnot. Pihlajalinnalla Terveystalon Oy:ssä on kaksi osakesarjaa, A ja B. Kyseisen yhtiön äänivalta perustuu A-sarjan osakkeisiin ja B-sarjan osakkeet liittyvät työpanososinkojärjestelmään. Pihlajalinnalla Terveystalon Oy jakoi vuonna 2017 työpanososinkoja yli 3,2 miljoonaa euroa lääkäriomistajilleen (B-sarjan osakkeet). Vuonna 2018 työpanososinkoja maksettiin noin 4,0 miljoonaa euroa. Pihlajalinnalla Terveystalon Oy kertoo hallituksen toimintakertomuksessaan vuodelta 2017, että "B-sarjan osakkeet ovat kaikissa tilanteissa äänivallattomia" ja että "yrityksen arvonnousu ei kohdistu missään tilanteessa B-sarjan osakkeisiin."

Konsernin sopimusperusteisten ammatinharjoittajien palkkiot ja Pihlajalinnalla Terveystalon Oy:n B-sarjan osakkaiden työpanoksesta kertyneet erät olivat 2018 vuonna 70,7 miljoonaa euroa (59,3 miljoonaa euroa vuonna 2017).

Pisteet: -2

Perustelut: Yli puolet Pihlajalinnan lääkäreistä työskentelee ulkopuolisina palveluntarjoajina. Yhtiö maksaa lääkäreille työpanososinkoja.

TERVEYSTALO

Terveystalo-konsernin palkkalistoilla olevaan henkilöstöön kuuluu yhteensä 4 482 henkilöä

74 FTE, full-time equivalent

joista 355 on lääkäreitä (tilanne 30.9.2018). Terveystalossa toimii 4 729 itsenäistä ammatinharjoittajaa, joista valtaosa on lääkäreitä. Yhtiössä ei makseta työpanososinkoja tai muita työhön pohjautuvia korvauksia osakeomistusten perusteella.

Pisteet: -2

Perustelut: Yli puolet Terveystalon lääkäreistä työskentelee ulkopuolisina palveluntarjoajina.

PLUSTERVEYS

PlusTerveys kertoo, että suurin osa sen hammaslääkäreistä ja lääkäreistä työskentelee suoraan työsuhteessa joko PlusTerveys Hammaslääkärit Oy:öön tai PlusTerveys Lääkärit Oy:öön. Vuoden 2018 lopussa yrityksessä oli työsuhteessa 300 hammaslääkärinä ja 138 lääkärinä. Koko yhtiön henkilöstön määrä oli 1 111 henkilöä.

PlusTerveys mukaan yrityksellä on kuitenkin "jonkin verran" sopimuksia hammaslääkäreiden ja lääkäreiden kanssa, jotka työskentelevät toimipisteissä joko ammatinharjoittajina tai oman osakeyhtiönsä kautta. Yhtiö kertoo, että se ei seuraa oman yrityksen kautta toimivien lääkäreiden määrää aktiivisesti.

PlusTerveysellä on käynnissä työpanososinkoja koskeva riita verottajan kanssa (ks. luku 3.3).

Pisteet: -1

Perustelut: Yhtiöltä ei saatu tarkkoja tietoja sen käyttämisestä ostopalveluista, mutta se kertoi suurimman osan lääkäreistä työskentelevän suoraan työsuhteessa. Yhtiö on maksanut lääkäreille työpanososinkoja.

COR GROUP, CORONARIA

Coronaria ei vastannut suurimpaan osaan tulonmuuntoa koskeviin kysymyksiin. Tämä johtuu yrityksen mukaan siitä, että se ei seuraa sitä, kuinka moni sen lääkäreistä työskentelee ostopalveluna. Yrityksen mukaan se ei maksa työntekijöille työpanososinkoja

tai muita työhön pohjautuvia korvauksia osakeomistusten perusteella.

Pisteet: -2

Perustelut: Yritykseltä ei saatu tietoja sen käyttämien ostopalveluina ostettavien lääkäreiden määrästä.

4. Yhteenveto sote-yritysten verovastuullisuudesta

Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto edellä kuvattujen kriteerien mukaisesti arvioiduista kuudesta sote-alan yrityksestä. Vertailussa huonoin mahdollinen pistemäärä on -11 ja paras mahdollinen pistemäärä +11.

Yrityksistä parhaiten Finnwatchin vertailussa menestyivät Pihlajalinna ja Coronaria, jotka saivat vertailussa korkeimmat 5 pistettä. Kolmannella sijalla on PlusTerveys 3 pisteellä. Nämä yritykset voisivat edelleen parantaa sijoitustaan laatimalla selkeät julkiset verovastuullisuuslinjaukset sekä puuttamalla tulonmuuntoon palkkaamalla entistä useamman lääkärin suoraan työsuhteeseen. Cor Group/Coronarialta tulonmuuntoa koskaan arvioon tarvittavat tilastotiedot puuttivat kokonaan, eikä PlusTerveydeltäkään saatu tarkkoja tietoja.

Heikoimmin vertailussa pärjasi Mehiläinen, joka sai -2 pistettä. Mehiläinen sai eniten pisteitä julkisesta verostrategiastaan, mutta menetti pisteitä Suomessa verotettavaa tulosta vähentävistä lainajärjestelyistään, käynnissä olevasta veroriidastaan sekä tulonmuunnosta. Attendo jäi -1 pisteeseen ja Terveystalo 0 pisteeseen. Niillä molemmilla on käynnissä veroriitoja ja ne osallistuvat tulonmuuntoon. Sekä Terveystalo että Attendo ovat purkaneet vanhoja aggressiivisia kansainvälisiä verojärjestelyjään, mutta Terveystalon kohdalla vanhoista järjestelyistä kertyneet tappiot ovat vielä viime vuosina vähentäneet yhtiön Suomessa maksamia veroja. Nämä tappiot tulevat käytetyksi yhtiön mukaan vuoden 2019 alussa, minkä jälkeen yhtiön verovastuullisuus tässä raportissa käytettyjen kriteerien mukaisesti paranee.

Yhtiö	Avoimuus	Julkinen verostrategia	Veroriidat	Kansainväliset verojärjestelyt (painotettu 2-kertoimella)	Tulonmuunto	Arvosana (max. 11)
Attendo	-1	0	-2	+4	-2	-1
Perustelut	Attendo vastasi Finnwatchin kyselyyn vain osittain ja vain Attendon Suomen konsernin yhtiöitä koskien.	Attendon Suomen konsernin yhtiöillä ei ole julkista verostrategiaa.	Attendon entisellä tytäryhtiöllä on veroriita, jonka euomääräisestä suuruudesta ei saatu tietoa. Yhtiö on hävinnyt riidan hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa.	Yhtiö on luopunut aggressiivisesta osakaslainoihin perustuvasta verojärjestelystään yli viisi vuotta sitten. Yhtiön aiemmista verojärjestelystä kertyneet tappiot eivät ole enää vuonna 2018 vaikuttaneet yhtiön verotettavaan tulokseen, ja se saa siksi täydet kaksi pistettä verovastuullisuudesta rajat ylittävien järjestelyjen osalta.	Yritykseltä ei saatu tietoja siitä, moniko sen lääkäreistä työskenteli ulkopuolisina palveluntarjoajina tutkimuksen kohteena olevina vuosina.	
Cor Group, Coronaria	+1	0	+2	+4	-2	+5
Perustelut	Cor Group vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin.	Yrityksellä ei ole verostrategiaa.	Yrityksellä ei ole ollut veroriitoja verottajan kanssa.	Cor Group ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua.	Yritykseltä ei saatu tietoja sen käyttämien ostopalveluina ostettavien lääkärien määrästä.	
Mehiläinen	+1	+1	-2	0	-2	-2
Perustelut	Mehiläinen vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin.	Mehiläinen julkaisee verkkosivuillaan veropolitiikkansa. Mehiläinen kertoo veropolitiikkansa perustuvan avoimuuteen ja vastuullisuuteen.	Mehiläisellä on euomääräiseltä suuruudeltaan erittäin merkittävä veroriita. Yhtiö on hävinnyt riidan hallinto-oikeudessa.	Konsernilla ei ole aggressiivisia osakaslainajärjestelyjä, mutta se on viime vuosina ollut alikapitalisoitu rahoituslaitoksilta otetuilla lainoilla. Korkeista lainoista maksettavat korot vähentävät Suomessa näytettävää veronalaista tulosta ja yhtiön omavaraisuusaste on ollut huomattavasti alan keskiarvoa matalampi. Vuoden 2018 yritysjärjestelyissä tilanne on muuttunut ja suomalaisen konsernin omavaraisuusaste on noussut.	Yli puolet Mehiläisen lääkäreistä työskentelee ulkopuolisina palveluntarjoajina. Yhtiön osaomistuksessa oleva OmaPartners Oy maksaa osakslääkäreille työpanososinkoja.	
Pihlajalinna	+1	0	+2	+4	-2	+5
Perustelut	Pihlajalinna vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin.	Pihlajalinnalla ei ole yksityiskohtaista verostrategiaa.	Pihlajalinnalla ei ole ollut veroriitoja verottajan kanssa.	Pihlajalinna ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua.	Yli puolet Pihlajalinnan lääkäreistä työskentelee ulkopuolisina palveluntarjoajina. Yhtiö maksaa lääkäreille työpanososinkoja.	
PlusTerveys	+1	0	-1	+4	-1	+3
Perustelut	PlusTerveys vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin.	Yrityksellä ei ole verostrategiaa.	Yrityksellä on kooltaan merkittävä veroriita, jonka se on hävinnyt hallinto-oikeudessa.	PlusTerveys ei harjoita eikä ole historiansa aikana harjoittanut aggressiivista kansainvälistä verosuunnittelua.	Yhtiöltä ei saatu tarkkoja tietoja sen käyttämistä ostopalveluista, mutta se kertoi suurimman osan lääkäreistä työskentelevän suoraan työsuhteessa. Yhtiö on maksanut lääkäreille työpanososinkoja.	
Terveystalo	+1	0	-1	+2	-2	0
Perustelut	Terveystalo vastasi lähes kaikkiin Finnwatchin esittämiin kysymyksiin.	Terveystalolla ei ole verostrategiaa.	Verottaja on tutkinut yhtiön aggressiivisen verojärjestelyn verotarkastuksessa. Tarkastuksen kohteena oleva kysymys on euomääräisesti erittäin merkittävä ja se on huomioitu yrityksen tilinpäätöksissä. Yhtiön johto on pidättäytynyt verosaamisten kirjaamisesta kunnes verotarkastus on saatu päätökseen. Tarkastus ei kuitenkaan ole johtanut verotustoimenpiteisiin. Terveysten Tuottajien veroriita rasittaa Attendon lisäksi myös terveystalon verovastuullisuutta koskevaa arviota.	Terveystalolla ei ole enää käytössään aggressiivisia kansainvälisiä verojärjestelyjä. Vanhat järjestelyt ovat kuitenkin vaikuttaneet vielä vuonna 2018 yhtiön verotettavaan tulokseen, mistä johtuen yhtiö saa rajat ylittävien verojärjestelyjen verovastuullisuudesta vain yhden pisteen.	Yli puolet terveystalon lääkäreistä työskentelee yksityisinä ammatinharjoittajina.	

5. Suositukset

SOTE-ALAN YRITYKSILLE

- Yritysten tulee laatia julkinen veronmaksun vastuullisuutta koskeva strategia, jossa ne linjaavat käytössään olevista verosuunnitelun keinoista. Yhtiöiden tulee sitoutua vastuullisen veronmaksun periaatteisiin.
- Verolainsäädännön puutteiden vuoksi

osa yrityksistä saa merkittäviä veroetuja samalla kun toiset maksavat huomattavasti enemmän veroja. Sote-alan yritysten etujärjestöjen tulisi ajaa veropolitiikkaa, joka tiivistää veropohjaa, mahdollistaa sote-palveluiden julkisen rahoituksen ja tekee erilaisten yritysten välisestä kilpailusta reilumpaa.

PÄÄTTÄJILLE

- Suomen korkovähennysrajoitusta koskevaa sääntelyä tulee kiristää entisestään. Korkokulujen vähennysoikeutta tulee rajata enintään kolmeen vuoteen. Vähennyskelpoisten korkojen raja tulee laskea 10 prosenttiin oikaistusta tuloksesta (EBITD).
- Suomen osinkoverojärjestelmä aiheuttaa epätasa-arvoa verovelvollisten välillä: suurituloiset voivat muuntaa palkkatuloja osinkotuloiksi ja saavuttaa tätä kautta merkittävän veroedun ansiotuloverotukseen verrattuna. Nopealla aikataululla asiaan voitaisiin puuttua toteuttamalla osa valtiovarainministeriön yritysverotuksen asiantuntijaryhmän⁷⁵ esittämistä muutosehdotuksista: Huojennetun osingon laskennassa käytettävä tuottoprosentti tulee alentaa 8 prosentista 4 prosenttiin, ja osingon veronalainen osuus korottaa 25 prosentista 40 prosenttiin. Lisäksi huojennettuja osinkoja nostettaessa on edellytettävä, että yhtiön nettovarallisuus on kertynyt tosiasiallisesti

harjoitetusta liiketoiminnasta. Tässäkin mallissa ongelmana on, että varakkaiden ja hyvätuloisten verotuksesta tulee progressiivisen sijaan tasaverotusta. Ongelman korjaamiseksi Suomen tulee selvittää lisätaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen muuttamista esimerkiksi Tanskan mallin⁷⁶ mukaiseksi.

- Yhtiöiden monimutkaisten rahoitusjärjestelyjen läpikäyminen ja arviointi edellyttää kuntien päättäjiltä, medialta ja kansalaisjärjestöiltä yhtiöiden tilinpäätösten tarkastelua. Patentti- ja rekisterihallituksen Virre-tietokannan käytöstä tulee tehdä maksutonta.
- Yritysten veronmaksun vastuullisuudesta saatavaa tietoa tulee lisätä edellyttämällä yrityksiä julkaisemaan vähintään VML 14 e pykälän mukaiset maakohtaiset veroraportit.
- Verotusta koskevista oikeudenkäyntien päätöksistä tulee tehdä julkisia.

75 Valtiovarainministeriö, Yritysverotuksen asiantuntijaryhmän raportti 12/2017, saatavilla osoitteessa: <https://vm.fi/documents/10623/3779937/Yritysverotuksen+asiantuntijaryhmän+raportti/7d12dd61-2065-4cdd-bda4-a953fd2f56c0/Yritysverotuksen+asiantuntijaryhmän+raportti.pdf>

76 Tanskassa osinkotuloja verotetaan 27 prosentin verokannalla 50 600 Tanskan kruunun määrään asti ja sen ylittävältä osalta 42 prosentin verokannalla. Osinko on kokonaan veronalaista tuloa, eikä sitä veroteta ansiotulona miltään osin. Ibid, s. 158.

Liite 1: Kysymykset sote-yrityksille

Onko yrityksellänne julkinen verostrategia?
Jos kyllä, voitteko toimittaa meille siihen linkin?

Onko yrityksellänne käynnissä olevia veroriitoja verottajan kanssa?

Jos kyllä, kuvaillkaa millaisista veroriidoista on kyse.

Onko yrityksellänne ollut viimeisen 5 vuoden aikana tuomioistuimissa ratkaistuja veroriitoja verottajan kanssa?

Jos kyllä, voitteko toimittaa meille riitoja koskevat tuomioistuinten ratkaisut?

Voitteko toimittaa meille yrityksenne verotiedot koko konsernista maakohtaisesti viimeisen kahden vuoden ajalta (esim. v. 2016 ja 2017⁷⁷, jos tilikausi on kalenterivuosi)? Jos kyllä, käytäkää ystävällisesti maakohtaiseen veroraporttiin oheista raportointimallia.

Millainen on yrityksenne konsernirakenne?

Voitteko toimittaa meille tiedot yrityksenne omistajista ja tosiasiallisista edunsaajista (=beneficial owner, 25 % omistusrajalla)?

Mikäli Finnwatch tarvitsee tutkimuksen aikana jonkin yksittäisen konserniin kuuluvan yhtiön tilinpäätöksen, voitteko toimittaa sen meille kysyttäessä?

Onko yrityksenne/konserninne käyttänyt viimeisen 5 vuoden aikana verosuunnittelussa apuna ulkopuolista palveluntarjoajaa?

Jos kyllä, keitä nämä palveluntarjoajat ovat ja mitä palveluita heiltä on ostettu?

Jos kyllä, voitteko jakaa meille palveluntarjoajan laatimat veromuistiot tai muut vastaavat dokumentit?

Veloittaako samaan konserniin kuuluva ulkomainen yhtiö suomalaiselta yhtiöltä tai sivuliikkeeltä korkoja tai muita kustannuksia?

Onko konserninne ulkomaisella yhtiöllä sivuliike Suomessa tai onko suomalaisella yhtiöllä sivuliike ulkomailla?

Moniko konsernissanne toimivista lääkäreistä on suoraan yrityksenne palkkalistoilla?

Moniko konsernissa toimivista lääkäreistä työskentelee yrityksessä ostopalveluna esimerkiksi oman yrityksensä kautta?

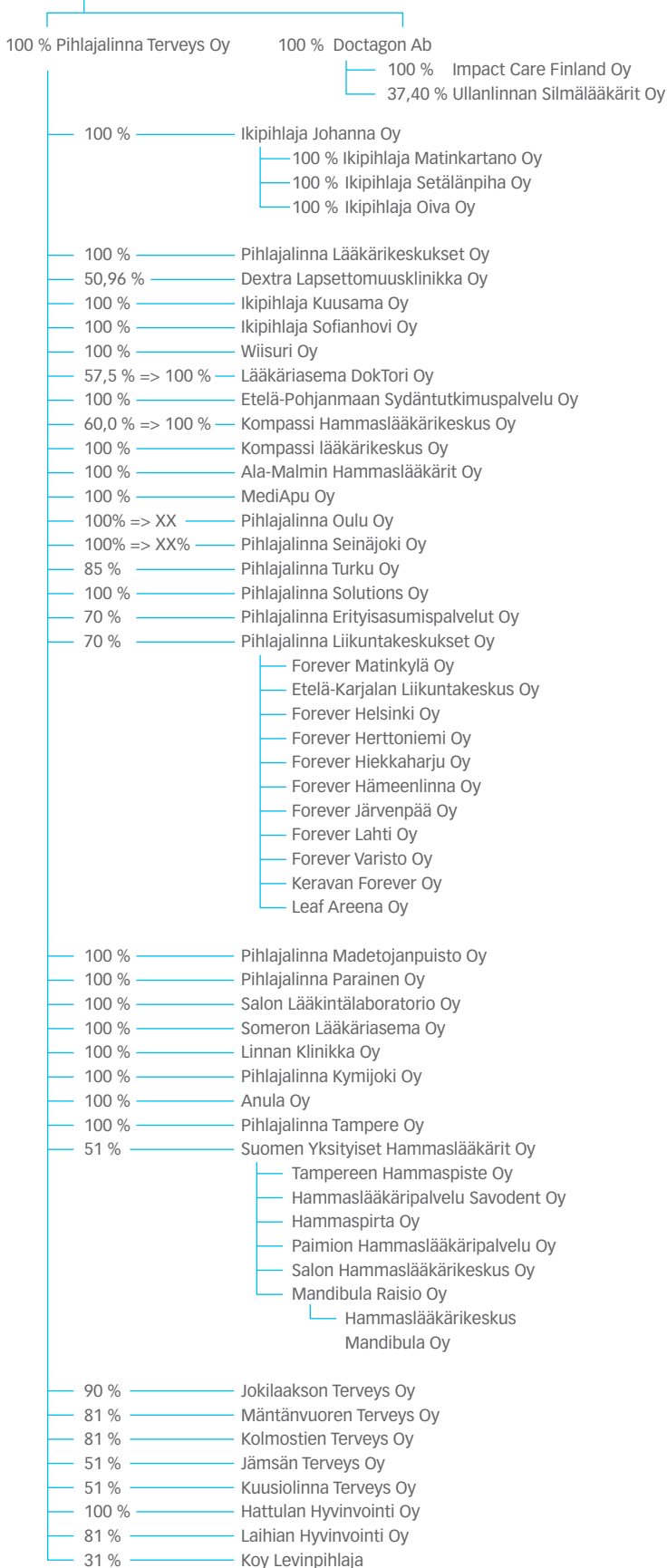
Maksetaanko työntekijöille työhön pohjautuvia korvauksia osakeomistusten perusteella? Kuinka paljon?

⁷⁷ Vuoden 2018 tiedot pyydettiin yrityksiltä vielä jälkikäteen erillisellä kyselyllä.

Liite 2: Pihlajalinnan konsernirakenne v. 2018 ja 2019

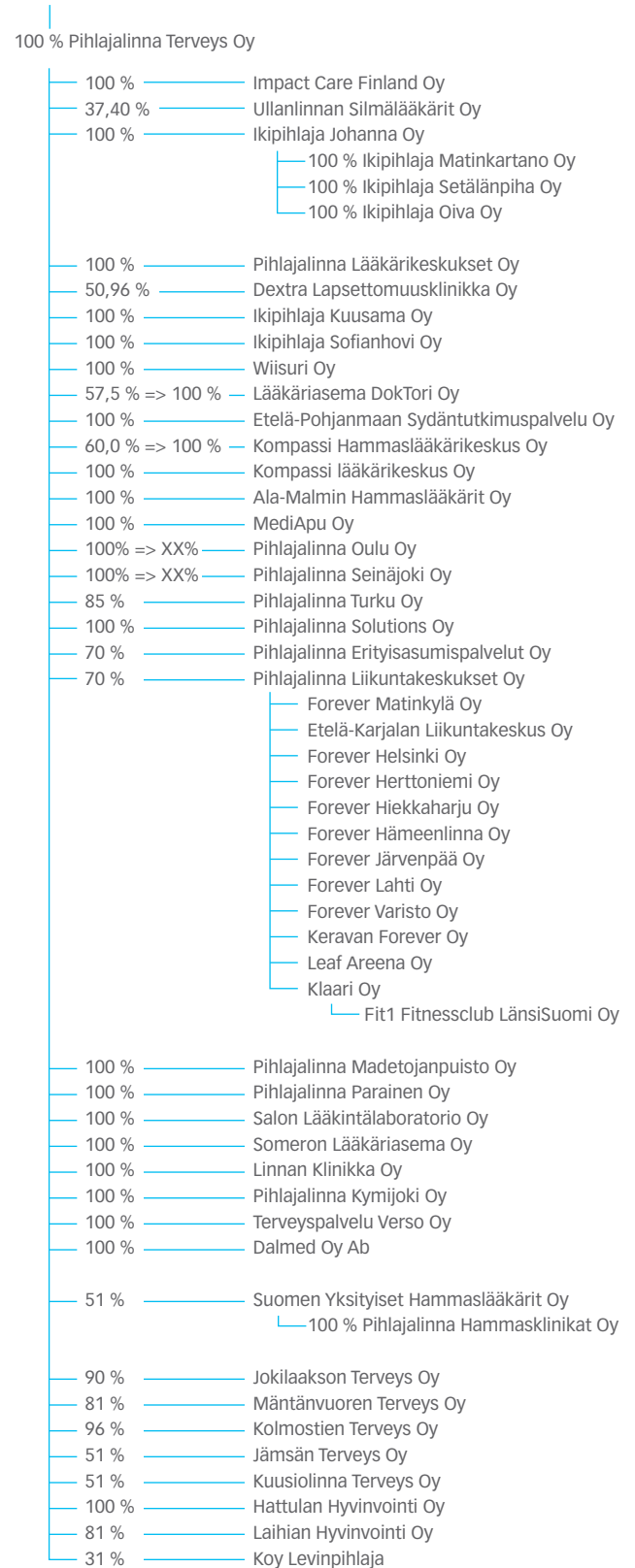
Konsernirakenne 12/2018, päivitetty 3.12.2018

Pihlajalinn Oy

Konsernirakenne 4/2019 päivitetty 9.4.2019

Pihlajalinn Oy

Liite 3: Attendon konsernirakenne v. 2019

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2.krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/finnwatch1)